

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Beslut om bildande av naturreservatet Klåveröd i Svalövs kommun, Skåne län

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som anges med svart heldragen linje på bifogad karta, Bilaga 1, som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Med stöd av 3§ Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, (bilaga 6).

Med stöd av 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. utser länsstyrelsen Stiftelsen O D Krooks Donation i Malmöhus län till förvaltare av naturreservatet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Bankgiro	E-post och webb	Sociala medier
205 15 Malmö 291 86 Kristianstad	Södergatan 5 Ö Boulevarden 62 A	010-224 10 00 vx	010-224 11 00	102-2847	skane@lansstyrelsen.se www.lansstyrelsen.se/skane	Facebook: lansstyrelsenskane Twitter: @lstskane

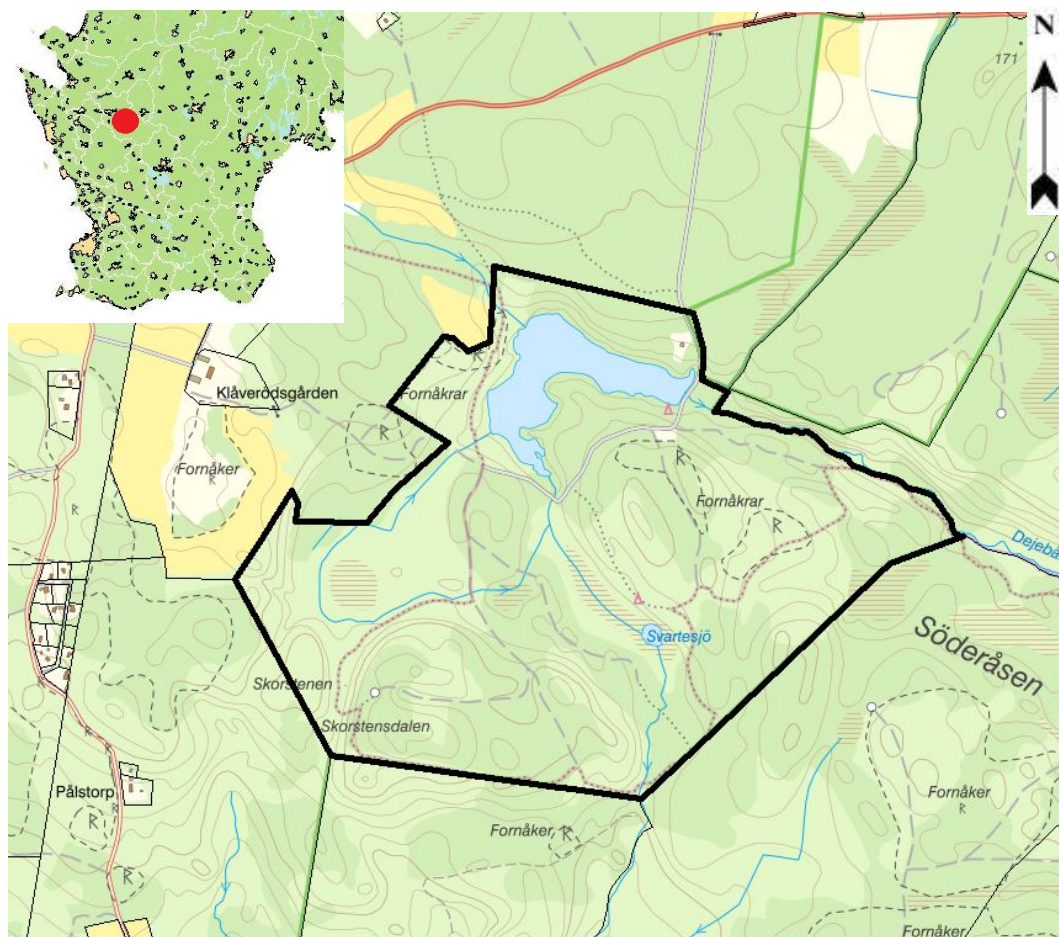

Figure 1 Karta över området Skala 1:10 000

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Klåveröd
Kommun	Svalöv
Natura 2000	SE0420154
Gränser	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Del av Klåveröd 1:68, Svalövs kommun
Markägare	Stiftelsen O D Krooks Donation i Malmöhus län
Läge	Cirka 14 km nordöst om Svalöv
Kartblad	Topografiska kartan: 3C SO Helsingborg
Koordinater	X 386380, Y 6211050 (SWEREF 99TM)
Naturgeografisk region	Nr 8, Nordost Skånes skogslandskap
Vattenförekomst	-
Inskrivna nyttjanderätter	Uppgifter finns i akten
Gemensamhetsanläggningar	Uppgifter finns i akten
Areal	Cirka 99,2 hektar, varav land cirka 93,9 hektar
Förvaltare	Stiftelsen O D Krooks Donation i Malmöhus län

Syftet med naturreservatet

1. bevara biologisk mångfald,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
3. tillgodose områden för friluftslivet,
4. skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Precisering av syftet:

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer att bevara och utveckla upplevelsevärdena i ett välbesökt naturområde som har stor betydelse som ett frilufts- och rekreationsområde.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,

- Bevara och utveckla fältskiktet,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Initialt aktivt öka mängden död och döende lövved,
- Ej transportera ut lövved,
- Tillse att det inte förekommer gran inom området,
- Bevara och utveckla områdets lövsumpskogar,
- Bevara dammarna i området,
- Lägga igen avvattande diken, återmeandra bäckar,
- Utredda möjligheten och eventuellt anlägga omlöp efter Klåverödsdammen,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Inplantera för området lämpliga rödlistade arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att inom delar av området anlägga och underhålla rastplatser, vindskydd, leder etc.

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, rensa, dika, fylla ut eller annan markberedning,
2. uppföra mast, jakttorn, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,

3. plantera eller så buskar och träd,
4. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
5. åstadkomma körsador,
6. uttransportera lövved,
7. använda kemiska bekämpningsmedel,
8. stödutfodra jaktbart vilt,
9. bedriva jakt under lördagar samt sön- och helgdagar.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. skötsel av mark innefattande naturvårdsåtgärder (exempelvis avveckling av barrträd, skapande av död/döende ved, sådd, plantering av lövträd, inhängning av föryngringsytor med ädellövskog, anläggande och skötsel av gläntor) enligt bilaga 2,
4. igenläggning av diken, återskapande av naturligare bäckfåror och anläggning av omlöp enligt bilaga 2,
5. bekämpande av invasiva och/eller främmande arter,
6. inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i reservatet,
7. utförande av åtgärder, av mindre karaktär, för arter som är knutna till områdets ädellöv- och lövskogsbiotoper,
8. uppsättning av holkar,
9. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
10. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, eller naturföremål,
2. elda/grilla annat än på anvisad plats. Användning av friluftskök är tillåtet i naturreservatet,
3. ta med hund eller annat sällskapsdjur som inte hålls i fysiskt koppel,
4. gräva upp växter,
5. Föra bort död ved, eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
6. Starta eller landa med luftfartyg, exempelvis drönare,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd

7. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, snitsel, orienteringskontroll eller liknande annat än tillfälligt, högst tio dygn. Reservatets förvaltare bör informeras innan uppsättningen,
8. uppföra någon form av anläggning eller placera ut för reservatet främmande föremål,
9. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av svårbestämda arter av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande nationell databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna,
10. samla in mossor, lavar eller vedlevande svampar, med undantag av enstaka beläggsexemplar, under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande nationell databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-10.
- normalt underhåll av befintliga vägar eller nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med väg, led, rastplats etc).
- underhåll av lagakraftvunna dikningsföretag och vattendomar. Inför utförande av arbetet ska verksamhetsutövaren informera naturreservatets förvaltare och länsstyrelsen om åtgärden.
- drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt av vid tidpunkten för detta beslut befintliga nyttjanderätter, ledningar, transformatorstation, master och anläggningar, tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom tre arbetsdagar från det att arbetet har inletts.

För föreskrifterna gäller vidare följande undantag:

- A1 gäller ej, vid behov, muddring av Klåverödsdammen,
- A2 gäller ej befintliga sju utplacerad jaktorn som är markerade på bilaga 5, i övrigt får maximalt fyra mobila jaktorn utplaceras inom området. Deras placering får variera beroende på vad som avses jagas. Tornen bör om möjligt placeras väl dolda från vägen sett, men detta ska vägas mot risken för skador på mark och vegetation vid om-/utflyttning av tornen.
- A2 och A4 i samband med iordningsställande av nya leder, rastplatser och friluftsanläggningar inom området,
- A4 gäller ej flytt av fallet eller fällt träd över eller i anslutning till led eller annan friluftsanläggning med utläggning på annan plats i naturreservatet,
- A4 och A5 gäller ej markägarens gallring eller slutavverkning av befintliga avdelningar med barrbestånd, där markägaren äger rätten till virket. Granskogen ska avverkas när den är mogen enligt skogsbruksplan, alternativt slutligt avverkad senast 2030-12-31. Ett äldre granbestånd, som ligger emellan den inre bilparkeringen och Svartesjö bedöms ha särskild betydelse för allmänhetens upplevelse av området och får överhållas, enligt bilaga 3. Skonsam markberedning, ej tiltor eller djupare plöjning, får ske inom föryngringsytorna för att underlätta etablering av lövträd,
- A6 gäller ej, efter samråd med länsstyrelsen, utläggning av enstaka stammar lövved i andra naturreservat med ädellövskog,

- A8 gäller ej befintlig åtelplats (1 styck) i anslutning till jakttorn, markerade på bilaga 5. Eventuell framtida byte av utfodringsplats ska godkännas av förvaltaren. Utfodringsplats ska då placeras på mindre biologisk värdefulla områden. Utfodring får endast ske med stationär spridare som sprider majs eller spannmål, i syfte att kunna öka jakttrycket på gris och hjortdjur. Stödutfodring för att kunna uppnå eller upprätthålla en hög viltstam är ej tillåtet.
- C3 och C7 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser.
- C8 gäller ej utsättning av de markeringar orienteringsverksamheter nyttjar vid banutläggning.

Föreskrifterna gäller ej förvaltaren eller tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna under C gäller oberoende av om beslutet överklagas samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt-, svamp- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- Kulturmiljölagen m.m. (SFS 1988:950) med krav på tillstånd för att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- 15 kap 26 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala och kommunala ordningsföreskrifter.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna och som kan medföra en väsentlig skada på naturmiljön, såsom markslitage eller påverkan på djurlivet vid t ex större tävlingar, friluftsarrangemang mm. ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Området ligger uppe på Söderåsen, som är en horst. Förkastningszonen bildades under yngre krittid och härrör till de storskaliga tektoniska händelserna som påverkade Skåne i samband med att Alperna bildades i södra Europa för cirka 70 miljoner år sedan. Den tydligaste formationen från denna tid är den publika skorstensdalen.

Kulturhistoriska bevarandevärden och markanvändning

I området finns rikligt med fossil åkermark och flera sentida stenmurar som minner om tidigare odlarmödor, tre torplämningar och resterna av en hjulkvarn. I modern tid har merparten av området, med undantag av bergbranter och dammen, nyttjats för skogsproduktion.

Biologiska bevarandevärden

Delar av området utgörs av ädellövskog som pga terrängförhållandena troligen aldrig har varit utsatt för skogsbruk. Mängden senvuxna träd, framförallt bokar, är mycket hög i dessa delar samt här förekommer en god tillgång på död och döende ved. I området finns bl.a. sydlig sotticka (VU), brandticka (NT), bokskogsrödbeck (VU), bokbarkglansbagge (VU), bokvårtlav (NT), och dansk blåmossa (NT). Dessa delområden tillsammans medför att området har en hög biologisk mångfald som är

kopplad till frånvaro av skogsbruk. Områdets storlek och ädellövförekomst medför att området, med sin angränsning till nationalparken, har en synnerligen god framtid som bärare av biologisk mångfald. Skogsduva, spillkråka (NT), brandkronad kungsfågel och nötkråka finns i området. Längs Dejebacken kan mindre flugsnappare påträffas.

Friluftsliv och tillgänglighet

Området utgör ett av Stiftelsen Skånska landskaps välbesökta och uppskattade strövområden. Strövområdet är väletablerat och har minst 50.000 besökare per år. Det är av stor vikt för strövområdet att friluftslivet inom naturreservatet kan fortsätta att utvecklas, med bl.a. anläggande av nya leder och rastplatser. Föreskrifterna utgör inga hinder här för, under förutsättning att hänsyn tas till befintliga naturvärden och att syftet med naturreservatet inte motverkas.

Skälen för beslutet

Enligt 7 kap 4 § miljöbalken (MB) får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap 5 § MB skall skälen i ett beslut om att bilda naturreservat anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap 6 § MB får länsstyrelsen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,

3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Enligt 7 kap 30 § MB regleras föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området. Sådana föreskrifter får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter.

Det föreslagna naturreservatet har höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur naturvårds- och friluftslivssynpunkt avseende nationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Natura 2000 område:** Delar av området ingår i ett större natura 2000 område Söderåsen SE0420154.
- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § MB naturvård:** Området ligger inom riksintresse för naturvård (N48, Söderåsen med vattendrag och Jällabjär).
- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § MB friluftsliv:** Området ligger inom riksintresse för friluftsliv (FM05, Söderåsen).
- **Naturvårdsprogram naturvärde:** Området ingår i ett större område som är utpekad i naturvårdsprogrammet. Området är utpekad som ett klass 1 område, 1n Klåveröd-Kvarkaskogen-Härnäs-Nackarp. Klass 1 utgör högsta naturvärde och klass 4 höga naturvärde.
- **Naturvårdsprogram terrängformer:** Området ingår i ett större område som utgörs av Söderåsen.
- **Fornlämningar:** I hela området finns flera fornlämningar däribland flera hägnadssystem (stenmurar), fyra områden med fossil åkermark (bronsålder-järnålder-medeltid-nyare tid) och två torplämningar (från medeltid-nyare tid) samt en torplämning som möjligen utgör en fornlämning.
- **Grön infrastruktur:** Området gränsar till både Nationalparken Söderåsen och naturreservatet Tranerödsmosse, Grindhus och Lilla Klåveröd. Inom fem kilometer från området ligger de båda naturreservaten som består av ädellövskog Hallabäckens dalgång och Klövahallar.

- **Skogsstyrelsens utpekande:** Två stycken nyckelbiotoper finns registrerade om en total areal på 6,6 hektar, bestående av bergbranter med rikligt med död ved och högstubbar. Vidare finns ett utpekat naturvärde om en total areal på 1,6 hektar, som också det består av en bergbrant.
- **Hotade arter:** I området finns ett flertal rödlistade arter däribland nötkråka (NT), spillkråka (NT), sydlig sotticka (VU), brandticka (NT), bokskogsrödbeck (VU), bokbarkglansbagge (VU), bokvårtlav (NT), och dansk blåmossa (NT).

Av ovan redovisade skäl och med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftsliv samt återställa och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter bör området avsättas som naturreservat. Ett permanent skydd av Klåveröd som naturreservat medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Södersåsen har en av norra Europas största sammanhängande ädellövskogar. De branta sluttningarna domineras av naturskogsliknande bokskog med en mycket rik moss- och lavflora. Södersåsen är även ett av Sveriges främsta områden för vedlevande insekter.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (bilaga 7) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen har i samråd med markägaren tillika förvaltaren upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan.

Intrångsersättning har utbetalts till markägaren år 2021.

Ärendet har remitterats och inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande återfinns i bilaga 7.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 4.

Förvaltning

Stiftelsen O D Krooks Donation i Malmöhus län är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med länsstyrelsen, markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 9.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning enligt 27§ förordningen om områdesskydd. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även medverkat, miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, naturvårdsdirektör Ingela Lundqvist, tf enhetschef enheten för samhällsplanering Hanne Romanus, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Ola Melin

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Karta med markerade undantag från föreskrifter uttag av gran
4. Karta med markerade undantag överhållning av gran
5. Karta med markerade jaktorn och placering av spridare
6. Skötselplan
7. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden
8. Sändlista
9. Hur man överklagar

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kontaktperson

Miljöavdelningen

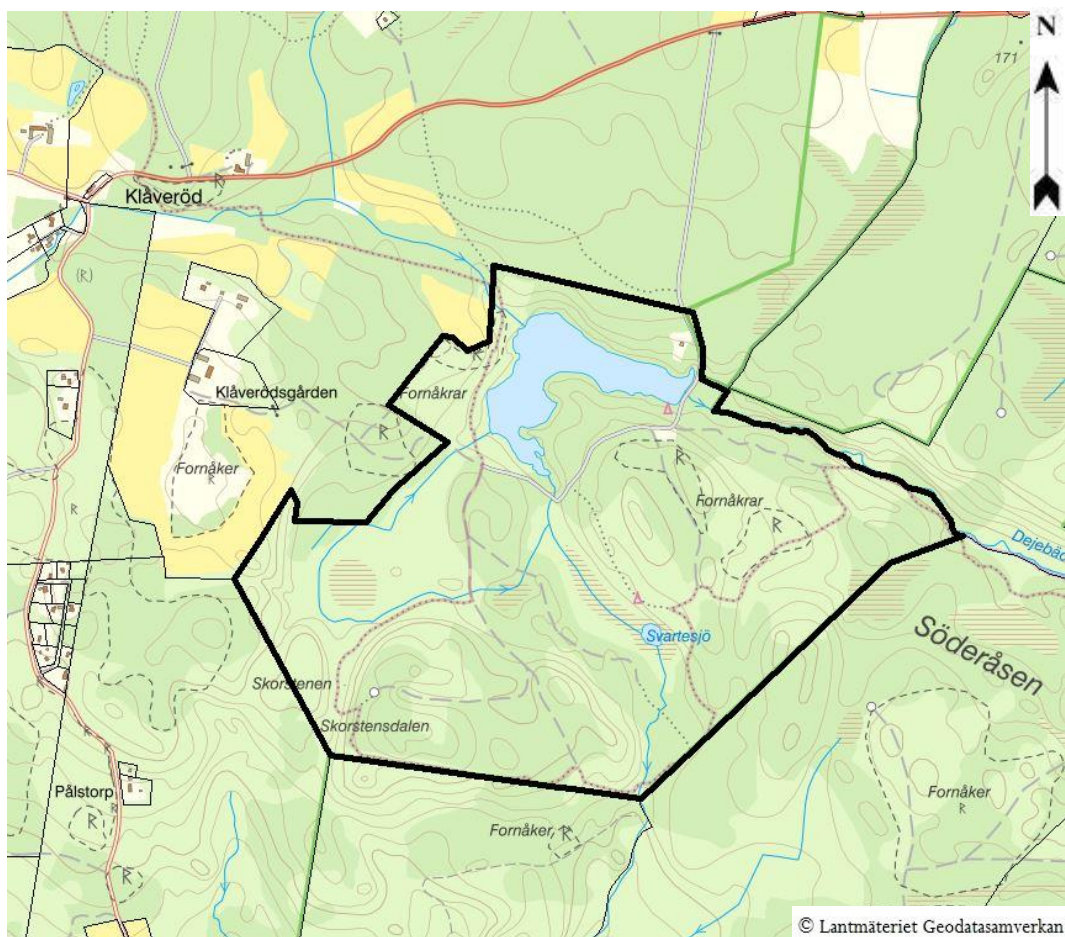
Johan Johnmark

010-22 41 411

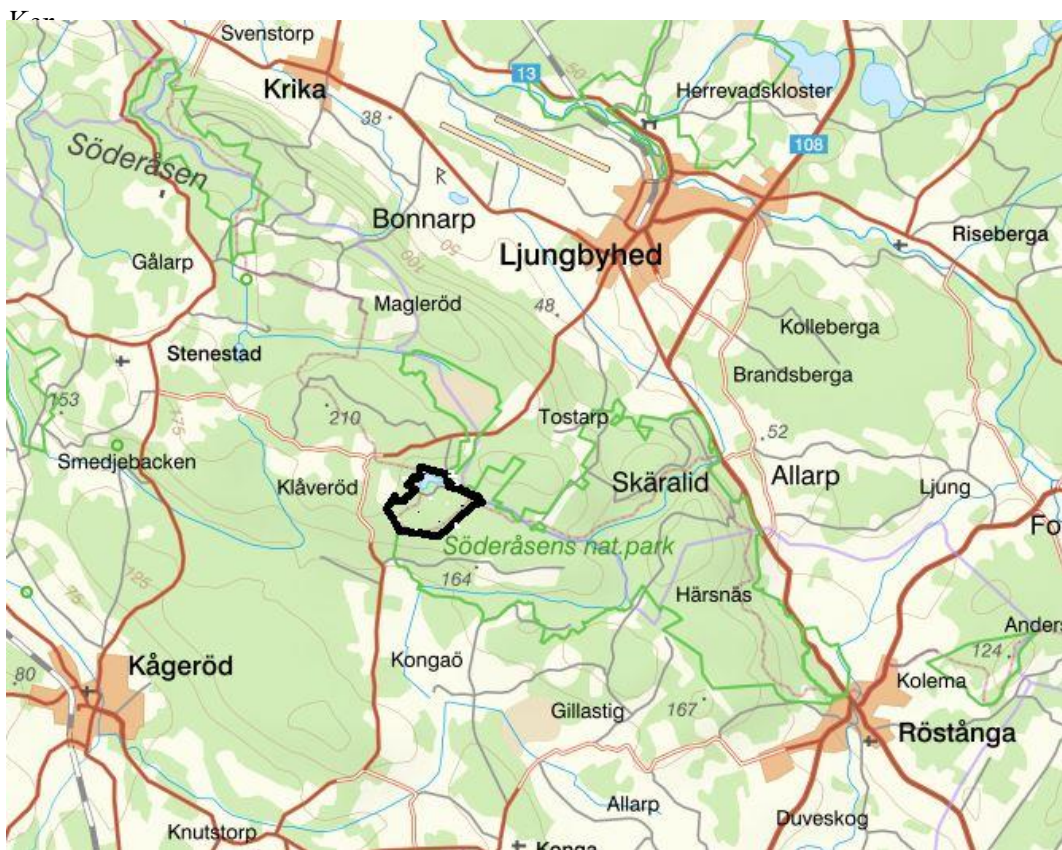
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning

Tillhör beslut den 9 september 2021 om bildande av naturreservatet Klåveröd i Svalövs kommun.

Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Skala 1:10 000.

Översiktskarta där naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan.
Skala cirka 1:100 000

Kontaktperson

Miljöavdelningen

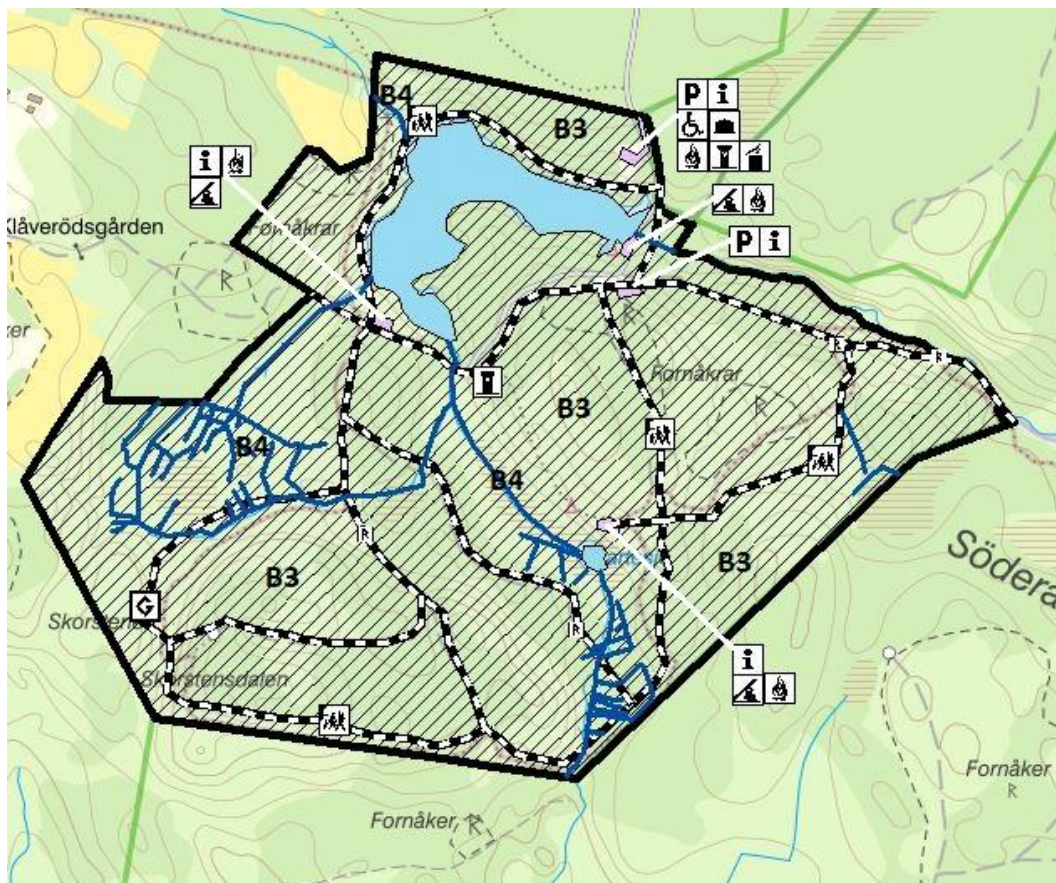
Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Tillhör beslut den 9 september 2021 om bildande av naturreservatet Klåveröd i Svalövs kommun.

Område B3 (snedstrecket) gäller föreskrift B3 och B4 (mörkblått) gäller föreskriften B4. Symbolerna och svart-vit led gäller föreskriften B9.

Kontaktperson

Miljöavdelningen

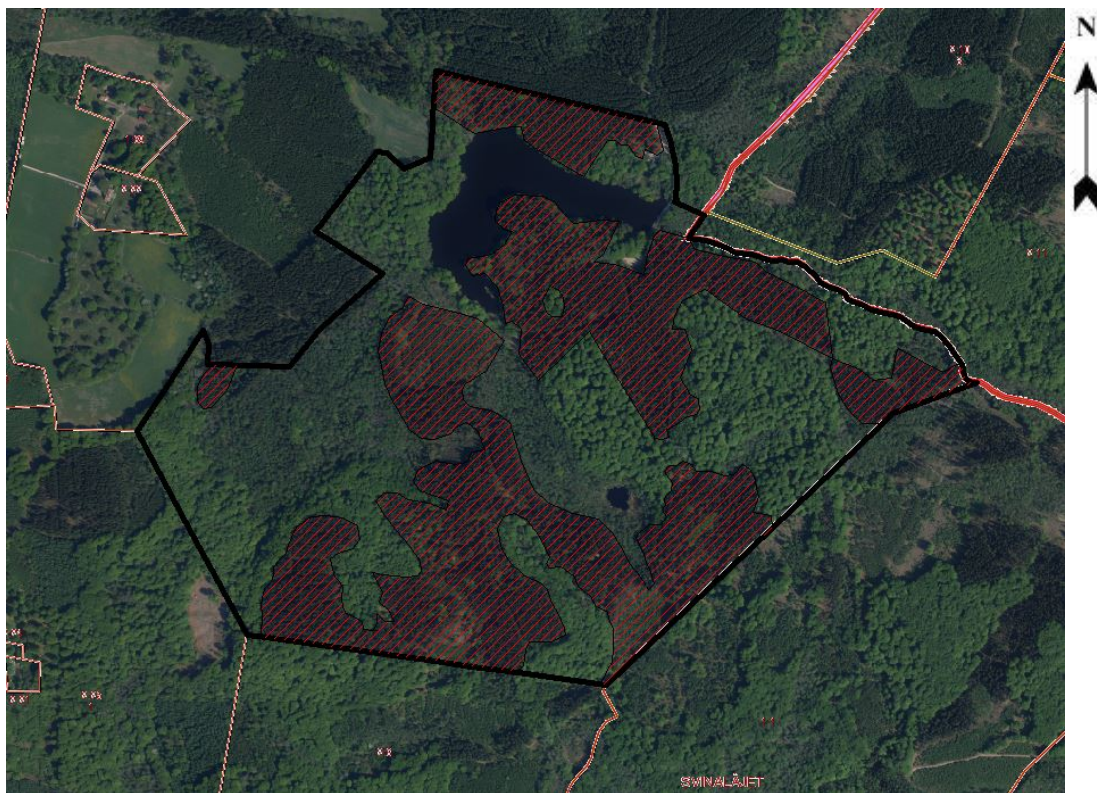
Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 3. Karta med markerade områden gällande undantag från föreskrift A4 och A5

Tillhör beslut den 9 september 2021 om bildande av naturreservatet Klåveröd i Svalövs kommun.

Rödskräfferade områden på där undantag från föreskrift A4 och A5 gäller.

Markägaren äger rätt att gallra eller slutavverka befintliga avdelningar med granskog och markägaren äger rätten till virket. Granskogen ska avverkas när den är mogen enligt skogsbruksplan, alternativt slutligt avverkad senast 2030-12-31.

Skala 1:8000.

Kontaktperson

Miljöavdelningen

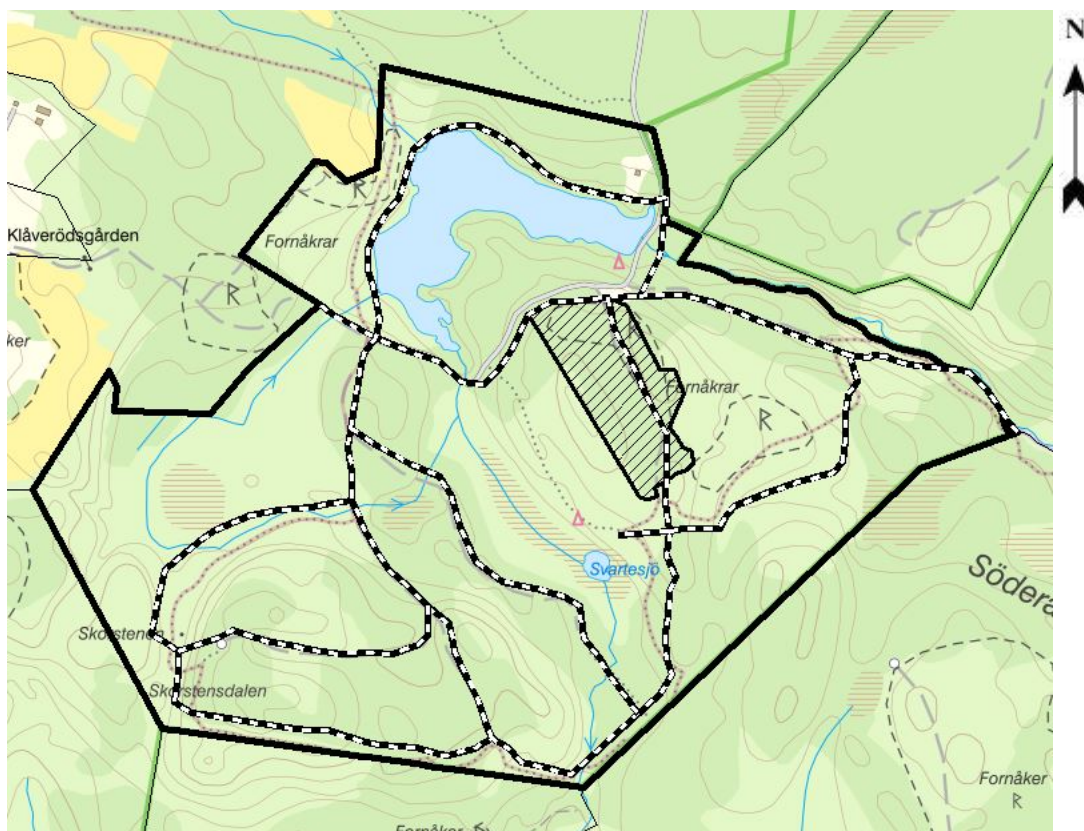
Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 4. Karta med markerat område gällande undantag från föreskrift A4 och A5 avseende överhållning av granbestånd

Tillhör beslut den 9 september 2021 om bildande av naturreservatet Klåveröd i Svalövs kommun.

Rastrerat område utgör den granskog som får överhållas. I skogsbruksplan från 2009 utgör överhållningsområdet del av avdelning 301.

Kontaktperson

Miljöavdelningen

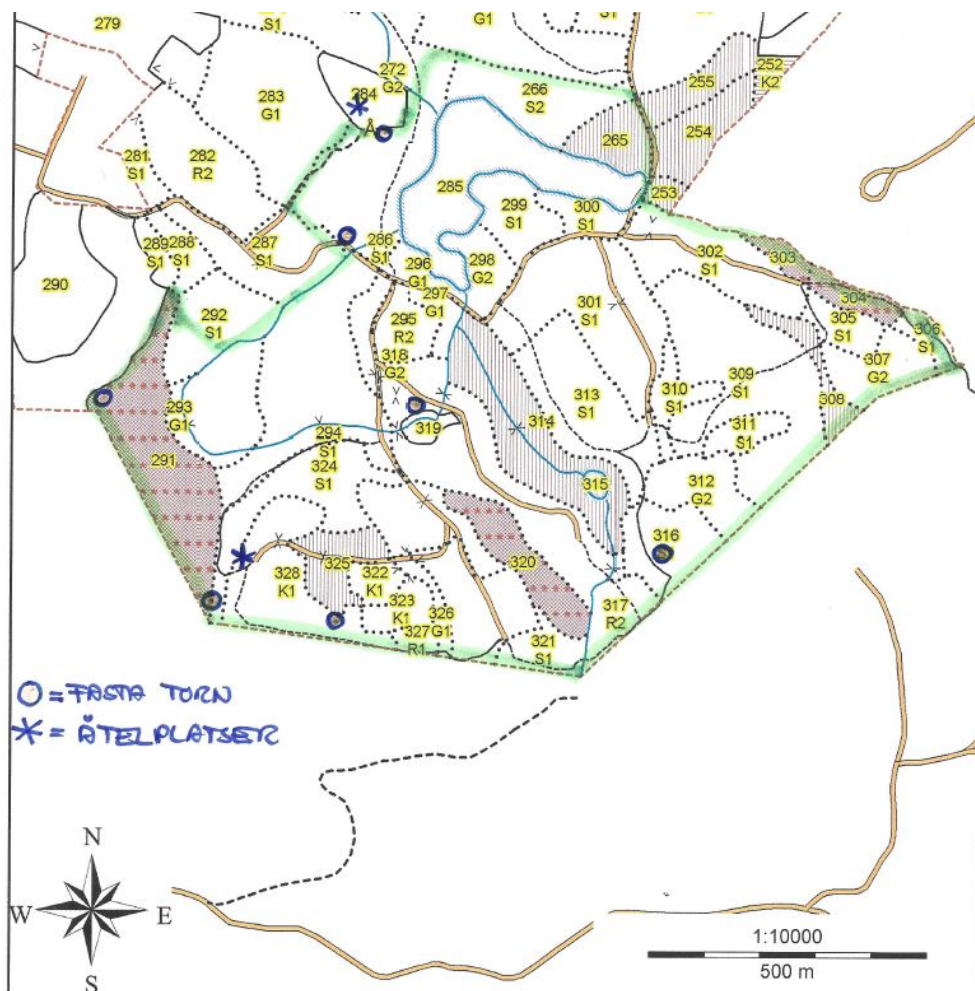
Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 5. Karta med markerade jakttorn och åtelplats med spridare

Tillhör beslut den 9 september 2021 om bildande av naturreservatet Klåveröd i Svalövs kommun.

Föreskriften A8 gäller ej befintlig åtelplats (1 styck). Eventuell framtida byte av utfodringsplats ska godkännas av förvaltaren. Utfodringsplats ska då placeras på mindre biologisk värdefulla områden. Utfodring får endast ske med stationär spridare som sprider majs eller spannmål, i syfte att kunna öka jakttrycket på gris och hjortdjur. Stödutfodring för att kunna uppnå eller upprätthålla en hög viltstam är ej tillåtet.

Skötselplan för naturreservatet Klåveröd i Svalövs kommun

Tillhör beslut den 9 september 2021 om bildande av naturreservatet Klåveröd i Svalövs kommun.

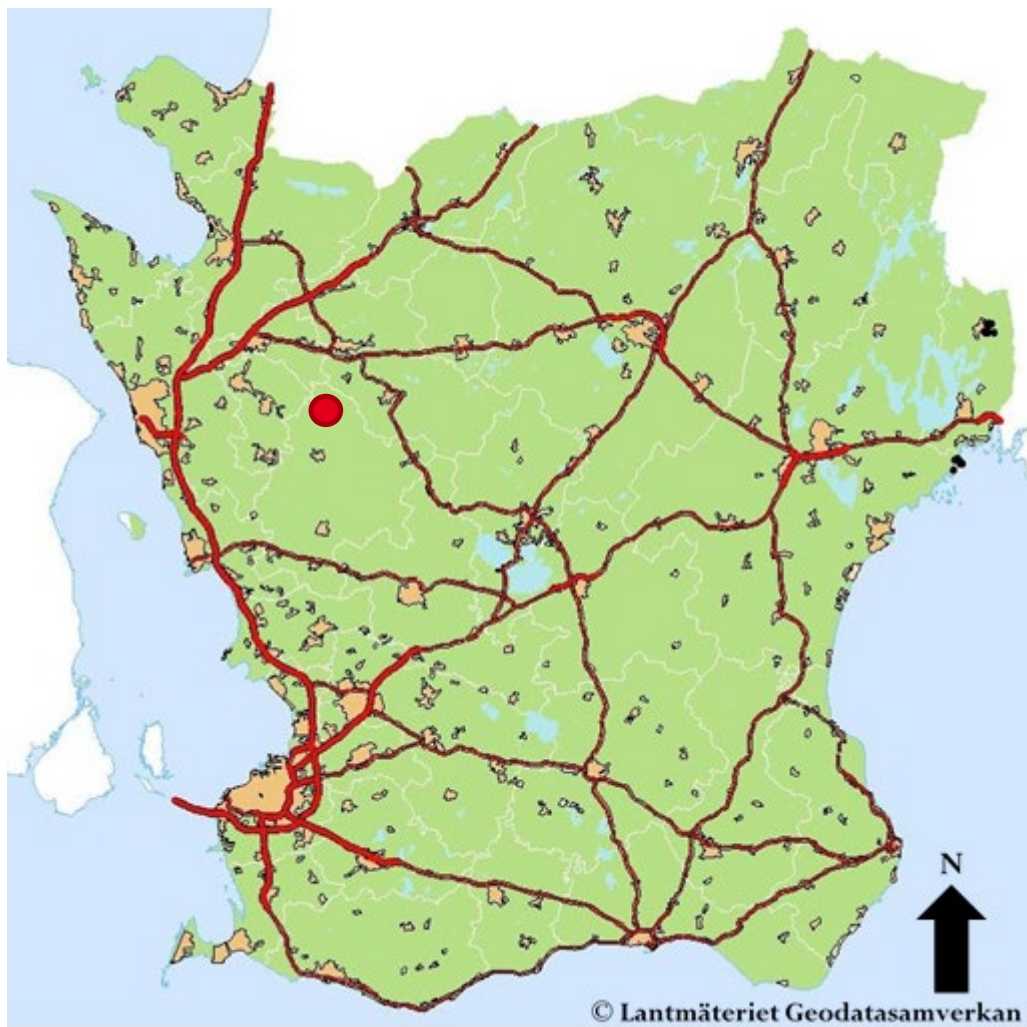

Fig.1. Den röda cirkeln anger naturreservatets ungefärliga läge.

Innehållsförteckning

1.1 Syftet med naturreservatet	7
2 Beskrivning av området	8
2.1 Allmän beskrivning och bevarandevärden	8
2.1.1 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	8
2.1.2 Vad kan påverka området negativt?	10
3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	10
3.1 Övergripande mål	10
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	13
3.3 Specifika åtgärder	13
3.3.1 Åtgärder för vedlevande skalbaggar, vedlevande svampar etc	13
3.3.2 Åtgärder för skogsduva	13
4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena	14
4.1 Skötselområde Naturskogsliknande ädellövskog cirka 12,7 hektar	Fel! Bokmärket
är inte definierat.	14
4.1.1 Beskrivning	14
4.1.2 Bevarandemål	15
4.1.3 Restaureringsåtgärder	Fel!
Bokmärket är inte definierat.	16
4.1.4 Skötselåtgärder	Fel!
Bokmärket är inte definierat.	16
4.2 Skötselområde Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog cirka 22 hektar	Fel!
Bokmärket är inte definierat.	
4.2.1 Beskrivning	Fel!
Bokmärket är inte definierat.	
4.2.2 Bevarandemål	17
4.2.3 Restaureringsåtgärder	18
4.3 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering varav gran, som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog cirka 42,5 hektar	18
4.3.1 Beskrivning	18
4.3.2 Bevarandemål	19
4.3.3 Restaureringsåtgärder	19
4.4 Skötselområde Glänta cirka 1 hektar	20
4.4.1 Beskrivning	20
4.4.2 Bevarandemål	21
4.4.3 Restaureringsåtgärder	21
4.4.4 Skötselåtgärder	21

4.5 Skötselområde Lövsumpskog cirka 13,4 hektar	21
4.5.1 Beskrivning	21
4.5.2 Bevarandemål	22
4.5.3 Restaureringsåtgärder	22
4.5.4 Skötselåtgärder	23
4.6 Skötselområde Blåbärskogen cirka 1,6 hektar	23
4.6.1 Beskrivning	23
4.6.2 Bevarandemål	24
4.6.3 Restaureringsåtgärder	24
4.6.4 Skötselåtgärder	24
4.7 Skötselområde Dammar cirka 5,3 hektar	24
4.7.1 Beskrivning	24
4.7.2 Bevarandemål	25
4.7.3 Skötselåtgärder	25
4.8 Skötselområde Friluftsytor cirka 0,4 hektar	25
4.8.1 Beskrivning	25
4.8.2 Skötselområde	26
5 Friluftsliv	26
5.1 Allmän inledning	26
5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns	26
5.3 Information	26
5.4 Parkering	27
5.5 Anläggningar och vandringsleder	27
5.6 Renhållning och sanitära anordningar	27
6 Jakt	27
7 Tillsyn	28
8 Dokumentation och uppföljning	28
8.1 Uppföljning av kostnader	Fel!
Bokmärket är inte definierat.	
9 Revidering av skötselplanen	28
10 Prioritering av åtgärder och kostnadsansvar	29
11 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2015	31
12 Källor	32
12.1 Kartor	32
12.2 Litteratur	32

BILAGOR

A. Skötselområden och anläggningar	33
B. Målbild	34
C. Natura 2000 områden	35

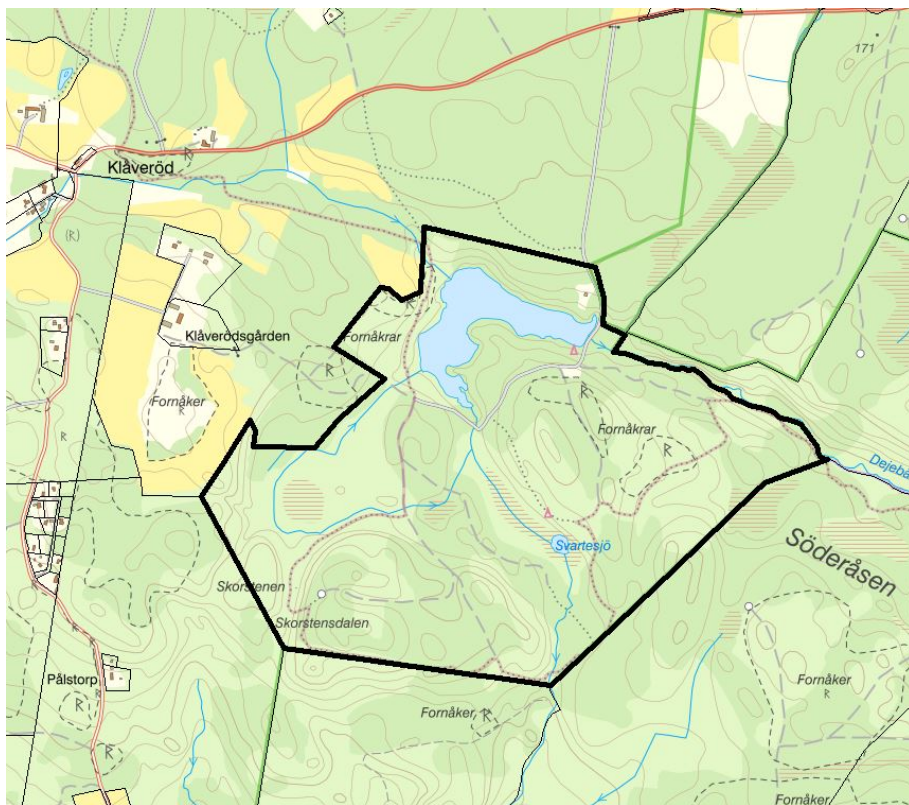
Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel- vilken redovisas i detta dokument

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl. a. naturreservatets olika natur- och bevarandevärden redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

Figur 1 Naturreseptatet markerat med svart heldragen linje. Skala cirka 1:15 000

1.1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövsskog och andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla fältskiktet,
- Bevara och utveckla lövslogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Initialt aktivt öka mängden död och döende lövved,
- Ej transportera ut lövved,
- Tillse att det inte förekommer gran inom området,
- Bevara och utveckla områdets lövsumpskogar,
- Bevara dammarna i området,
- Lägga igen avvattande diken, återmeandra bäckar,
- Utredda möjligheten och eventuellt anlägga omlöp efter Klåverödsdammen,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Inplantera för området lämpliga rödlistade arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att inom delar av området anlägga och underhålla rastplatser, vindskydd, leder etc.

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

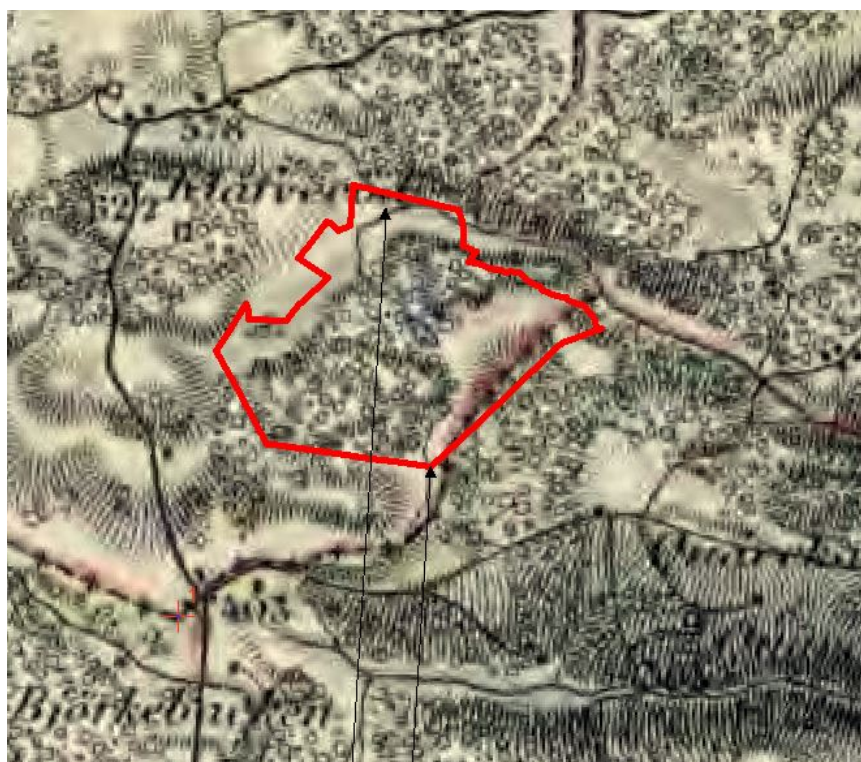
² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

2 Beskrivning av området

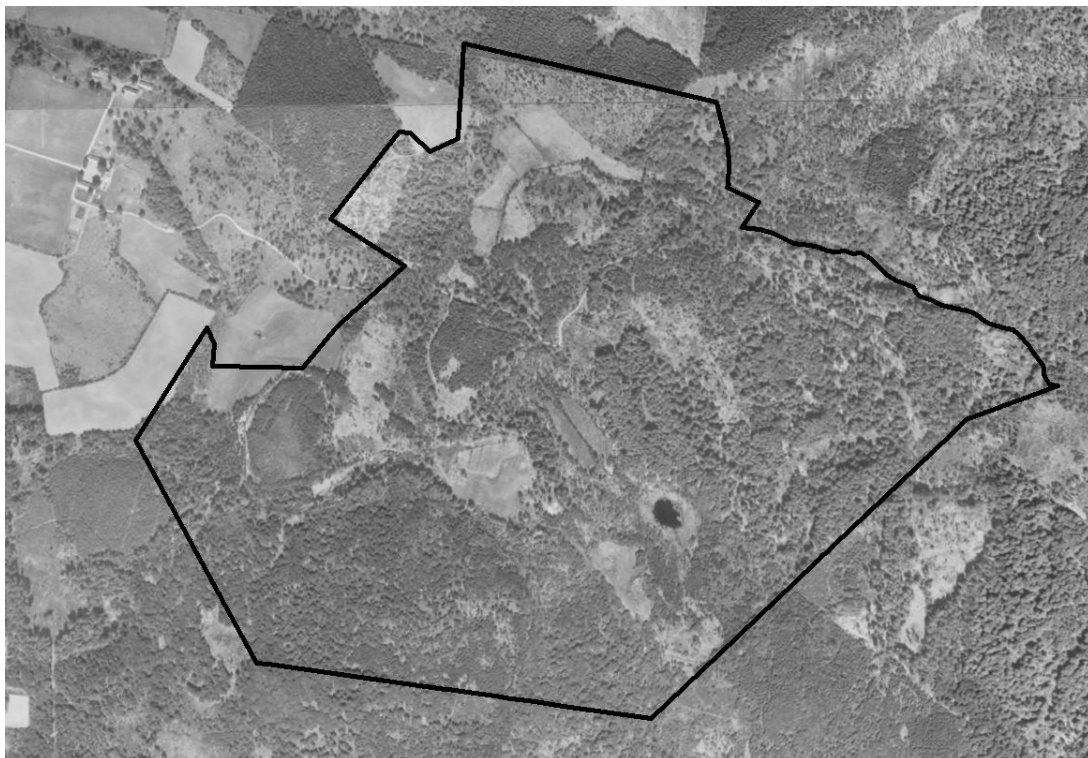
2.1 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.1.1 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

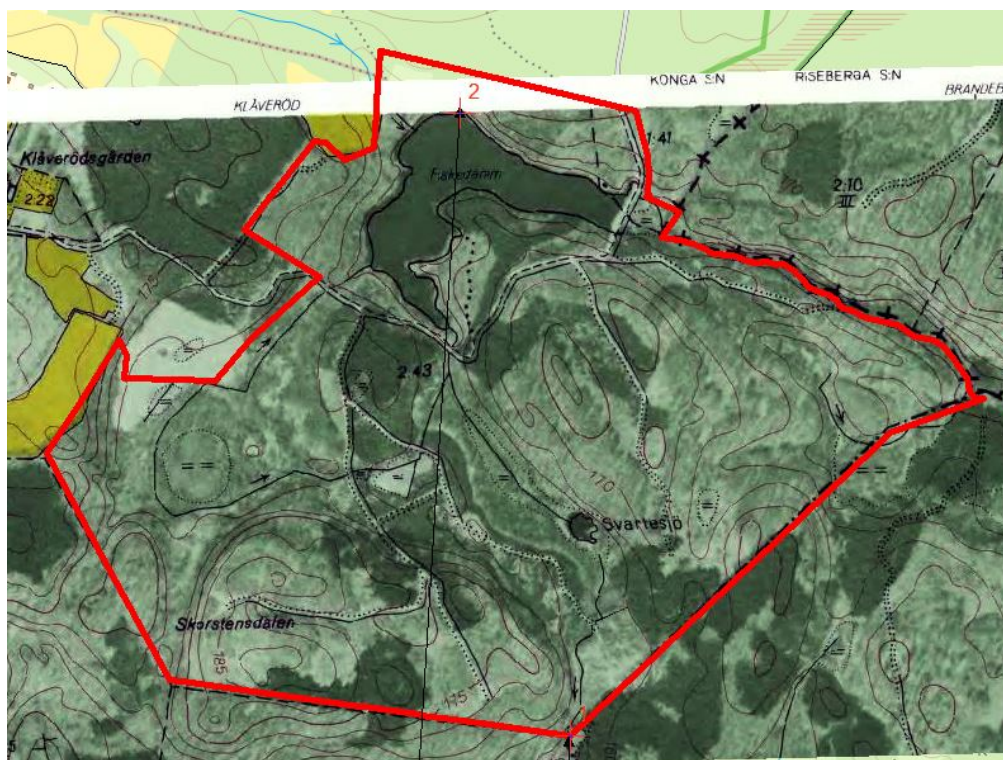
Området har nyttjats av människan under lång tid. I området finns rikligt med fossil åkermark och flera sentida stenmurar som minner om tidigare odlarmödor, tre torplämningar och resterna av en hjulkvarn. I modern tid har merparten av området, med undantag av bergbranter och dammen, nyttjats för skogsproduktion.

Figur 2 Generalstabskartan från år 1865 visar att stora delar av området var lövskogsklätt

Figur 3 Flygbild från år 1947. Vissa tidigare inägor har börjat planteras igen med gran. Området norr om den blivande dammen och ett område längs Dejobäcken utgjordes av betesmarker. I stort var skogen ljusare och mer betespräglad. Området kring gylen var fortfarande öppet efter tidigare slätter.

Figur 4 Ekonomiska kartan från år 1970. Dammen är anlagd. Vissa områden som idag är granplantering var då fortfarande ädellövskog

Figur 5 Ortofoto från år 2018. Skogen har slutit sig i området. Stora arealer utgörs i dagsläget av planterad granskog

2.1.2 Vad kan påverka området negativt?

- Avverkning av ädel- eller lövträd.
- Gallring eller röjning av ädellöv- eller lövträd som hyser sällsynta eller rödlistade arter.
- Uttag av lövved.
- Främmande och invasiva arter.
- Dikningar eller rensningar av vattendrag, kraftiga avsänkning av damm.
- Ökad kvävedeposition kan ge ändrade förhållanden mellan olika arter i botten- och fältskikt.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Bevara naturvärden

Det övergripande målet med skötseln av naturreservatet ska vara att långsiktigt bevara och utveckla ett ädellövskogsområde med inslag av lövsumpskog och betade områden. Bevarandemålen ska bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som finns inom området. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt-, svamp- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan förny sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

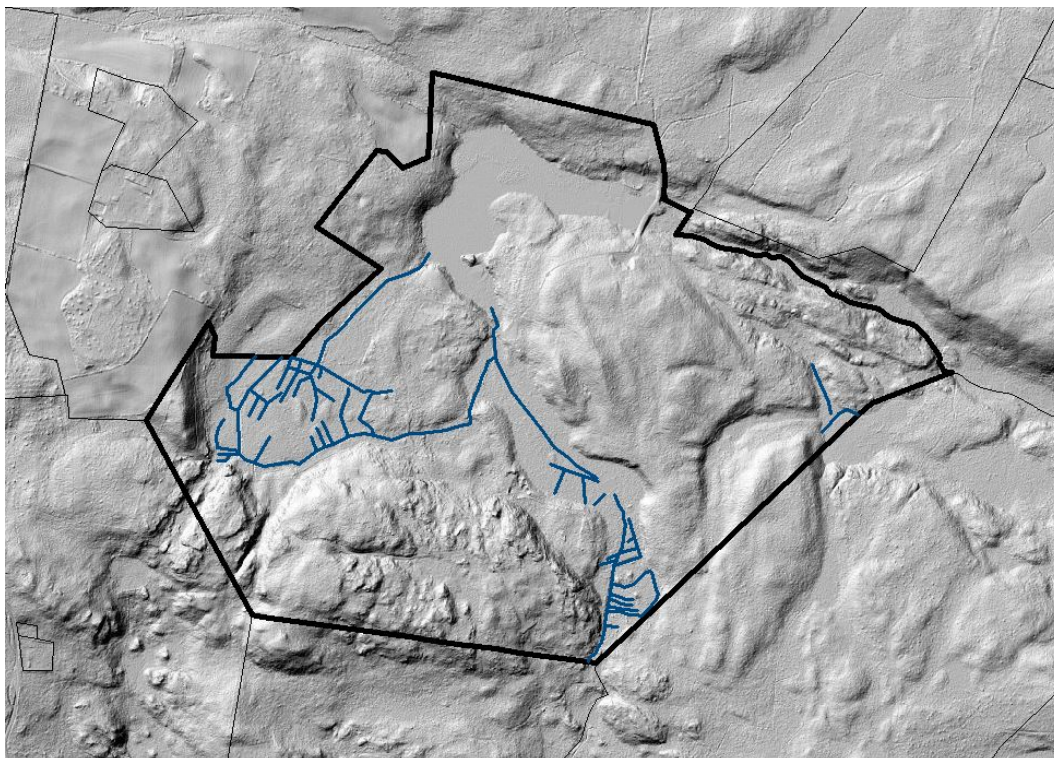
Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Boskog av fryle-typ (9110)	22,3		22,3
* Svåmlövskog (91E0,9750)	1,0		1,0
Total areal naturtyper	23,3		23,3
Icke naturtyper			
908 triviallövskog med ädellövinslag som utvecklas mot näringsrik ekskog (9160)	1,0		1.0
Total areal utvecklingsmark			35,5
Total areal Natura 2000-område			59,8
Arter			
♦ Citronfläckad kärrtrollslända <i>Leucorrhinia pectoralis</i> (1042)	Kunskapsbrist		
Bred paljettdykare <i>Graphoderus bilineatus</i> (1082)	Icke fullgod bevarandestatus		
Större vattensalamander <i>Triturus cristatus</i> (1166)	Icke fullgod bevarandestatus		
♦ Barbastell <i>Barbastella barbastellus</i> (1308)	Fullgod bevarandestatus		
* Prioriterad naturtyp enligt habitatdirektivet.			
♦ Ny naturtyp/art som inte har blivit beslutad av regeringen.			

Naturvårdsinriktade skogliga åtgärder

Skötsel av området ska inriktas på att få gamla träd där sällsynta och rödlistade arter kan fortleva. Vidare ska död och döende ved skapas för att gynna den stora mängd biologisk mångfald som är beroende av detta. Gran ska successivt avvecklas. Ädellövträd av andra arter än bok ska gynnas på bokens bekostnad. Inplantering av sällsynta eller rödlistade arter som borde finnas i biotopen kommer att bli aktuellt när biotoperna har nått en sådan utvecklingsnivå att inplanterade arter kan etablera sig.

Intakt hydrologi

För att bevara och återfå den biologiska mångfalden är det viktigt att restaurering av hydrologin i området påbörjas. Innan restaurering påbörjas behöver utredning ske om mark utanför naturreservatet skulle komma att påverkas negativt, då denna mark inte får påverkas negativt av igenläggningarna. Inom området finns cirka 4,5 kilometer diken. Bedömningen baserad på topologi och angränsande fastigheter ger att det sannolikt kommer att vara tämligen enkelt att genomföra restaurering i stora delar av området. Nordväst om Klåverödsdammen finns ett tillflöde som om möjligt bör återfå en mer naturlig bäckfåra. Vid Klåverödsdammens dämme bör möjligheten till omlöp utredas och om möjligt genomföras.

Figur 6 Diken markerade på en terrängkuggningskarta

Figur 7 Nuvarande utlopp från Klåverödsdammen till Kvärkabäcken utgör ett vandringshinder för många vattenlevande organismer.

Undvika körskador

I området finns fuktigare marker som är känsliga för körskador. För att minimera risken för körskador bör skötselåtgärder ske när marken är tjälad eller tillräckligt torr.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

- Tillskapa död och döende ved,
- Röja fram ersättningsträd.
- Gynna andra ädellöv- och lövträd på bokens bekostnad.
- Hålla tillbaka granuppslag.

3.3 Specifika åtgärder

Nedan nämns specifika åtgärder för några arter som finns eller har funnits inom området. Förvaltaren har möjlighet att inom naturreservatet inplantera av länsstyrelsen ansedda lämpliga arter som naturligt ska finnas i biotoperna och utföra specifika åtgärder även för dessa arter.

3.3.1 Åtgärder för vedlevande skalbaggar, vedlevande svampar etc.

Bristen på död ved i olika nedbrytningsstadier medför att många skogslevande arter är hotade. Genom att kontinuerligt motormaskinellt skapa döende eller död ved bidrar direkt till att underlätta för de hotade arterna och öka ett områdets biologiska mångfald. Många vedlevande skalbaggar är beroende av pollen och nektar. I stora sammanhängande skogsområden framförallt med mycket bok kan avståndet till dessa födokällor bli alltför stort, därav bör ett antal permanenta gläntor kontinuerligt hållas öppna. I dessa gläntor kommer först en hyggesflora etablera sig för att senare övergå till ljung. En variation av arter för att få en lång blomningssäsong är att föredra.

3.3.2 Åtgärder för skogsduva.

Skogsduva är en karaktäristisk art för äldre bokskogar. Den var tidigare rödlistad (2005). Skogsduvan kräver hålträd för sin häckning. Studier har visat att det är just avsaknaden av lämpliga bohål som är begränsande för arten. Holkar med ingångshålet 10 cm utgör en utmärkt bostad för dessa fåglar.

4 Mål och åtgärder för skötselområden

4.1 Skötselområde Naturskogsliknade ädellövskog cirka 12,7 hektar

4.1.1 Beskrivning:

I dagsläget består skötselområdet av tre områden med höga naturvärden, merparten av områdena är utpekade av Skogsstyrelsen som nyckelbiotop eller naturvärde. Trädsiktet domineras av bok med en ålder enligt skogsbruksplanen kring 95-115 år, sannolikt är träden äldre på grund av senvuxenhet. Tillväxten har bedömts uppgå till cirka 2,5-4,3 m³sk/ha. I områdena finns inslag av ek, avenbok, hassel, björk, lönn, lind och fågelbär. När boken är kring 200 år förändras barkkemin och mängden lavar ökar, vilket dock senvuxna bokar kan få betydligt tidigare i ålder. Fältsiktet är varierande från vegetationslösa hedartade förhållanden till näringsrika med gulplister och harsyra. Gemensamt för dess områden är att de alla finns på för skogsmaskiner svårtillgänglig mark, antingen i branter eller med mycket block. I västra delen finns den i området mest berömda och sevärda bergbranten, skorstensdalen. I detta område finns rikligt med block och död ved i form av högstubbar och lågor i olika nedbrytningsstadier. I östra delen finns en rasbrant, även den innehåller rikligt med högstubbar och lågor av främst bok.

Arter som förekommer i området är bl.a. fnöskticka, stor lökbrosking, trubbfjädermossa, trädporcella, västlig hakmossa, vågig sidenmossa, grönsångare, trädkrypare, skogsduva och spillkråka.

Figur 8 Område väster om skorstensdalen, med senvuxna träd

Figur 9 Den berömda skorstenen i skorstensdalen

I området häckar bl.a. skogsduva, trädkrypare, större hackspett med flera par, stenkäck och nötväcka. Vintertid födosöker stora flockar med bergfink i området.

Mängden död ved i området är låg, mycket beroende på den låga årliga tillväxten som inte ger upphov till grova träd.

Figur 11 Fnösktickor på bok

Figur 10 Naturskogsliknade del av Klåveröd

4.1.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad naturskogsliknande ädellövskog bestående av främst av bok med inslag av ek, avenbok, hassel, lönn, lind och fågelbär.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, med anledning av att träden naturligt inte blir särskilt grova i dessa blockrika områden sätts inget volymmål avseende död ved/ha. Det är viktigare att fokusera på att nyskapandet (naturligt eller maskinellt) av död ved bör ligga kring 1-2 kbm/ha och år.
- Arter som bokvårtlav och koralltaggsvamp bör förekomma.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där leder går.

Figur 12 Målbild (bilden tagen i naturreservatet Bjurkärr, Kronobergs län)

Bevarandemålet är till stora delar redan uppnått, med undantag av mängden död och döende ved.

4.1.3 Restaureringsåtgärder:

- Nyskapa cirka 1-2 kbm död och döende ved /ha och år tills bevarandemålet är uppnått. Senvuxna eller för området grova träd får ej fällas.
- Avverkning, ringbarkning eller röjning av inväxande gran eller lärkträd.

4.1.4 Skötselåtgärder:

När restaureringsåtgärderna är vidtagna och området uppnått god bevarandestatus vidtar skötselåtgärderna.

- Vid behov får röjning, avverkning och ringbarkning ske för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i Södra Sverige får ske. Eftersom *phytophthora* åtminstone finns i angränsande skogsområde får stockar från Klåveröd inte utläggas i andra naturreservat för att senare återföras med insekter och svamp i, risken för spridning av *phytophthora* bedöms vara för hög. Istället kan lämpliga stockar från andra naturreservat som hyser hotade arter transporteras till Klåveröd för att på så sätt öka de hotade arternas utbredning. Ett alternativ och ur *phytophthora* synpunkt säkrare sätt är att direkt utplantera de naturskogsarter som är i behov av detta.
- Borttagande av främmande och eller invasiva arter.

4.2 Skötselområde Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog cirka 22 hektar

4.2.1 Beskrivning:

Nio ädellövskogsområden främst bestående av bok med en historik av produktionsskog. Stora delar av skogen är enligt skogsbruksplanen cirka 135 år gammal, medan andra delar är från 110-125 år. I vissa delar dominerar ek helt, som i området väster om Klåverödsdammen, underväxten av bok är dock kraftig vilket kommer medföra att boken på sikt kommer att ta över. Fältskiktet är mycket sparsamt, men emellanåt förekommer gulplister och harsyra. Mängden död ved är mycket begränsad i området. Medelboniteteten bedöms ligga kring 9,2 m³sk/ha och år och den löpande tillväxten kring 2,9 m³sk/ha och år.

Figur 13 Gallrad produktionsbokskog som saknar död ved och i princip andra trädslag än bok

4.2.2 Bevarandemål (samma som för naturskogslikande ädellövskog)

- Flerskiktad naturskogsliknande ädellövskog bestående av främst av bok med inslag av ek, avenbok, hassel, lönn, lind och fågelbär. I de ekdominerade delarna ska ekdominansen bestå så långt möjligt, slutligen bedöms bok dominera även här.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, med anledning av att träden naturligt inte blir särskilt grova i dessa blockrika områden sätts inget volymmål avseende död ved/ha. Det är viktigare att fokusera på att nyskapandet (naturligt eller maskinellt) av död ved bör ligga kring 1-2 kbm/ha och år.
- Arter som bokvårtlav och koralltaggvamp bör förekomma.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där leder går.

Bevarandemålet bedöms vara uppnått om cirka 50 år.

4.2.3 Restaureringsåtgärder:

- Avverkning av förekommande granar, om uttag är möjligt, får dessa saluföras. Markskador ska undvikas, om större markskador uppstår ska de åtgärdas.
- Rökning i uppkommande boksly och då prioritera andra ädla lövträd, före bok, vid rökning, likväl som bokdominansen ska bestå. I de ektominerande områdena ska gallring av ek ske så att välmående skogsekar erhålls, i dessa delar behöver framförallt bok som växer in i ekkronorna hållas tillbaka.
- Återkommande rökningar, gallringar och avverkningar i syfte att uppnå bevarandemålet.
- Nyskapa cirka 1-2 kbm död och döende ved /ha och år.
- Luckor bör skapas i större sammanhängande bokområden som inte ligger i anslutning till skötselområde Ädellövskog – restaurering. Luckorna bör göras så pass stora att förnygring av framförallt ek, avenbok och lönn kan ske. Vissa träd bör fällas så att kronorna kan användas som skydd för uppväxande träd emot vilt. Troligen behövs likväl inhägnad, stödsådd / eller plantering ske.
- Stödplantering av bör ske av främst ek, avenbok, lönn, fågelbär och hassel. Troligen behöver inhägnad ske. Lokalt frö och plantmaterial ska användas.
- Uppsättning och underhåll av minst 20 holkar lämpliga för skogsduva, ett alternativ är att dessa direkt utsågas i stammen.

När restaureringen är genomförd övergår området till skötselområdet naturskogsliknande ädellövskog.

4.3 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering varav gran, som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog cirka 42,5 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Skötselområdet består av fem stora sammanhängande granplanteringar av olika areal och ålder. Något bestånd är redan nedtaget av markägaren, andra kommer att tas ner av markägaren när granskogen är mogen enligt skogsbruksplan, alternativ kommer den slutligt avverkas senast 2030-12-31. Ett äldre granbestånd som är särskilt pelarsalsliknande med mossb eklädd mark avses överhållas då beståndet bedöms ha särskild betydelse för allmänhetens upplevelse av området. Detta område ligger emellan den inre bilparkeringen och Svartesjö.

Granområdena utgör utmärkta förnygringsytor där en mer divers skog kan komma upp för att på sikt uppgå i skötselområde naturskogsliknande ädellövskog.

Arealen inom skötselområde "Glänta" får öka på bekostnad av skötselområde "Ädellövskog – Restaurering varav gran, som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog" om det visar sig att skötselområde glänta behöver vara större till ytan för att erhålla ett blommande fältskikt.

Figur 14 Granplantering som avses överhållas till förmån för friluftslivet

4.3.2 Bevarandemål:

- Samma som för naturskogsliknande ädellövskog, men med undantag att mängden björk bör och rönn och sälg ska vara hög under restaureringsfasen.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

Bevarandemålet bedöms kunna vara uppnått om cirka 150 år.

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- Befintliga granproduktionsskogsmarker ska omföras till ädellövskog under en 10-års period. Inom de flesta delområdena är det markägarens ansvar att avverka granen, för vidare info se bilaga 3 till beslutet. Inom bestånd som ska överhållas bör om möjligt plantering av bok ske i syfte att påskynda framtida etablering.
- All avverkad gran får saluföras.
- Skonsam markberedning, ej tiltor eller djupare plöjning, får ske inom föryngringsytorna för att underlätta etablering av lövträd.
- Om lövträd förekommer inom granplanteringarna ska dessa värnas och i möjligaste mån sparas.
- Bränning i syfte att vitalisera marken efter slutavverkningen får ske.
- Skogsmaskiner får ej skada kulturlämningar, ex röjningsrösen. Markskador i övrigt ska begränsas så långt möjligt. Förekommande bäckar får ej köras sönder.
- Stödplantering av bör ske av främst ek, avenbok, lönn, fågelbär och hassel. Troligen behöver inhägnad ske. Lokalt frö och plantmaterial ska användas.
- Kontinuerlig röjning i det uppväxande trädbeståndet. Ek och andra lövträd (björk undantaget) ska prioriteras framför bok, som ändå bedöms dominera i området på sikt.
- Fortsatt avverkning av uppkommande granar och lärkar samt eventuella främmande arter.

Figur 16 Inhägnad ädellövföryngring

Figur 15 Rönjning i uppväxande bestånd (bild från annat Naturresevat)

4.4 Skötselområde Glänta cirka 1 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Arealen blommande örter som bidrar med pollen och nektar till en mängd vedlevande skalbaggar kommer efter att hyggesfasen i arbetet med att restaurera ädellövskog minska högst väsentligt. Därför finns det ett stort behov av att iordningsställa permanenta gläntor i det dominerande skogslandskapet. Tre av de föreslagna gläntorna utgörs av områden där det finns torpruiner. De två övriga av höglänta områden som bedöms vara relativt lätthanterade skötselmässigt och som ligger i anslutning till vägar. Samtliga områden är eller har tills nyligen bestått av granplantering. Den första floran som kommer att dyka upp är hyggesflora med hallon, korsört, mjölkört och pipdån. Därefter kommer troligen kruståtel att dominera för att på sikt övergå till ljung. Eftersom ljung har för sen och kort blomningstid för att gynna de vedlevande skalbagarna, bör det eftersträvas att hålla områdena i den tidigare successionsfasen, vilket kan visa sig vara väl så svårt. Därav bör efter några år slåtter införas samtidigt som artstocken med örter utökas genom insädd eller utsättning av lokalt plantmaterial.

Figur 17 Torpruin vid Dejebäcken

Figur 18 Torpruin sydväst om Svartesjö

4.4.2 Bevarandemål:

Öppna solbelysta gläntor med blommande inhemska örter. Arealen inom skötselområde ”Ädellövskog – Restaurering varav gran, som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog” får minska på bekostnad av ett expanderande skötselområde glänta om det visar sig att gläntorna behöver vara större till ytan för att erhålla ett blommande fältskikt.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Avverkning och borttransport av gran.
- Insådd eller utsättning av inhemska lokala örter, som tex. johannesört, fältvädd, mindre blåkllocka och nysört.

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Återkommande avröjning av uppväxande sly.
- Årlig slåtter med skärande redskap bör ske årligen mellan tidpunkten 15 juli till september månads utgång.
- Områdena får vårbrännas i syfte att gynna blommande örter. Fornlämningarna får ej påverkas av bränningen.

4.5 Skötselområde Lövsumpskog cirka 13,4 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Lövsumpskog uppdelad i två större och två mindre områden. Områdena består främst av glasbjörk med inslag av klibbal och brakved samt gran. Botten- och fältskiktet består bl.a. vitmossa och strandlysing. I området finns bl.a. större hackspett, stjärtmes, försärla, björkticka och alsidenmossa.

Merparten av glasbjörken och klibbalen är i 50-65 års åldern och har till sin merpart uppkommit på tidigare slåtter- och betesmarker. De större lövsumpskogsområdena är dikade. Dikena mynnar främst i Klåverödsdammen som går vidare till Dejebacken i Nationalparken. Kring Dejebacken växer ett mindre 65 årigt albestånd med viss mängd död ved. Från Svarta sjö går diket norrut till Klåverödsdammen och söderut mot Kvärkabäcken i Nationalparken. Dejebacken och Kvärkabäcken går sammanflyter i Skärån.

Mot bakgrund av omgivande terräng utanför naturreservatet ligger högre än lövsumpskogarna torde dämningarna ha ypperliga förutsättningar i detta fallet. Dämningarna kommer leda till blötare skogar vilket försämrar tillväxten och även ökar sannolikheten för att träd ska dö. Detta resulterar i våtare och öppnare skogar som är en kraftig bristvara i landskapet.

Mängden död ved är påfallande låg, troligen främst beroende på att träden har några decennier kvar innan de börjar dö av. Området har troligen fortfarande för lite död klen ved för att gynna mindre hackspett (NT). Tillväxten är bedömd till cirka 1,8-4 m³sk/ha.

4.5.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad lövsumpskog bestående av främst glasbjörk och klibbal och brakved. Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 20 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör ligga kring 1-2 kbm/ha och år.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där de framtida lederna går.

Bevarandemålet är inte nått då områdets hydrologi behöver restaureras och mängden död ved öka.

Figur 19 Lövsumpskog med björk på tidigare slättermark

Figur 20 Lövsumpskog med björk på tidigare slättermark

4.5.3 Restaureringsåtgärder:

- Utredda påverkan på mark utanför naturreservat och nationalpark som uppstår vid en igenläggning av diken i lövsumpskogen. Om diken läggs igen torde ingen av nedanstående punkter vara aktuell att genomföra.
- Nyskapa cirka 1-2 kbm död och döende ved /ha och år.
- Röja ner uppväxande granar.

Figur 21 Avvattnande dike norr om Svartesjö

4.5.4 Skötselåtgärder:

- Röjning och avverkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Avverkning av eventuellt inkomna granar, vilken ska lämnas som död ved.
- Inplantering av arter som lever i lövsumpskogar i Södra Sverige får ske.

4.6 Skötselområde Blåbärsskogen, cirka 1,6 hektar

4.6.1 Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av en tidigare torvmosse benämnd Dumpemossen, formation och ytbildning tyder på detta. Idag är torvmossen kraftigt degenererad och nya natur-friluftsvärden har uppstått genom förekomst av ett tätt blåbärsris, som inbjuder till plockning av bär. Med anledning av friluftsaspekterna i Klåveröd prioriteras ett bevarande av nuvarande naturtillstånd före en restaurering av torvmossen. Området domineras av glasbjörk med en mycket kraftig underväxt av gran, som härstammar från ett fåtal äldre granar i område. En ny led bör skapas och information om möjligheten att plocka bär bör sättas upp.

Figur 22 Välmående blåbärsris

Figur 23 Mycket kraftig underväxt av gran

4.6.2 Bevarandemål:

- Ett tätt och kraftigt blåbärsris med skyddande glasbjörk.
- Området ska vara lättillgängligt och mängden död ved ska inte aktivt påskyndas.
- Gran ska inte förekomma i skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

4.6.3 Restaureringsåtgärder:

- De äldre granarna bör ringbarkas för att reducera framtida massförekomst av gran i området.
- De yngre granarna bör röjas bort. Om sådana mängder uppstår så att blåbärsriset antas ta skada av övertäckning ska de avröjda granarna ihopsamlas och utläggas/brännas inom den granplantering som ligger väster om skötselområdet och som på sikt ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog.

4.6.4 Skötselåtgärder:

- Återkommande röjning av uppkomna granar.
- Ta ner för allmänheten farliga träd.

4.7 Skötselområde Dammar, cirka 5,3 hektar

4.7.1 Beskrivning:

Två områden. Klåverödsdammen och Svartesjö. Klåverödsdammen har uppkommit genom dämning på 1950-60-talet. I dammen har tidigare förekommit ett put-and-take fiske av öring. Denna verksamhet har dock upphört för några år sedan. Dammen har stor betydelse för friluftslivets upplevelse av området, då den ligger i en trakt som till stor del saknar öppet vatten. Arter som påträffats vid Klåverödsdammen är bl.a. fyrfläckad trollslända, sjöflickslända, mörk lyrflickslända, ljus lyrflickslända, brun mosaikslända, vanlig snok, storskrake. I dammen förekommer även signalkräfta. Utredning bör ske om det finns anledning och möjlighet att anordna ett omlöp i stället för att ha ett överfall ur dammen.

Svartesjö utgörs av en mindre gyl på cirka 0,2 hektar. Kring gylen finns ett mindre gungfly där bl.a. vattenklöver, tranbär och flaskstarr växer. Gylen avvattnas genom diken norr och söderut, se vidare i skötselområde lövsumpskog. Fisk förekommer i gylen.

Figur 25 Klåverödsdammen

Figur 24 Svartesjö

4.7.2 Bevarandemål:

- Öppen vattenyta om cirka 5,3 hektar.
- Svartesjö ska fluktuera naturligt.
- Klåverödsdammen ska vara tillgänglig för friluftsliv.

4.7.3 Skötselåtgärder:

- Tillse att dämnet till Klåverödsdammen uppfyller sitt syfte. Föreskrift finns som tillåter muddring.
- Vid behov röja kanterna kring Klåverödsdammen från sly för att skapa utsikt och tillgänglighet för friluftslivet.

4.8 Skötselområde Friluftslivsytor, cirka 0,4 hektar

4.8.1 Beskrivning:

Klåveröd utgör ett av Stiftelsen Skånska landskaps välbesökta och uppskattade strövområden. Se vidare under kapitel 5 friluftsliv och turism. Området I dagsläget främst fem områden, två parkeringar (entré parkeringen och parkering sydöst om Klåverödsdammen) och tre områden med vindskydd. Skötselområde friluftslivsytor ska kunna öka på bekostnad av andra skötselområden, men mycket stor hänsyn ska tas till befintliga naturvärden. Med tanke på att det finns över 40 hektar granplantering som ska omställas till ädellövskog finns det rejält med ytor att anlägga kompletterande friluftsanläggningar på.

Figur 26 Raststuga vid entréparkeringen

Figur 27 Vindskydd vid Svartesjö

Figur 28 Vindskydd och grillplats i sydvästra delen av Klåverödsdammen

Figur 29 Torrtoalett söder om Klåverödsdammen

Figur 30 Vindskydd söder om Klåverödsdammen

4.8.2 Skötsel mål:

- Väl fungerande ytor och anläggningar anpassade för friluftslivet.

5 Friluftsliv och turism

5.1 Allmän inledning

Området utgör ett av Stiftelsen Skånska landskaps välbesökta och uppskattade strövområden. Strövområdet är väletablerat och har minst 50.000 besökare per år som bl.a. nyttjar området för promenader, löpning, svampplockning, cykling, övernattning, och fiske. Det är av stor vikt för strövområdet att friluftslivet inom naturreservatet kan fortsätta att utvecklas, med bl.a. anläggande av nya leder och rastplatser. Föreskrifterna utgör inga hinder här för, under förutsättning att hänsyn tas till befintliga naturvärden och att syftet med naturreservatet inte motverkas. Inom området finns den s.k. skorstensdalen som är en geologisk sevärdhet.

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5.3 Information

Informationstavlor om naturreservatet ska sättas upp vid parkeringsplatserna och där Skåneleden angör området från Söderåsens nationalpark. Samordning ska eftersträvas med befintliga skyltställ.

5.4 Parkering

En större parkeringsplats som även har möjlighet att ta emot bussar finns anlagd vid entrén till området. Söder om Klåverödsdammen finns en parkering för cirka fem bilar och sydöst om Klåverödsdammen finns ytterligare en parkering med plats för 10-tal bilar. Under fina helgdagar på vår- och höst är parkeringarna ofta helt fulla, varför behov av ytterligare parkeringsplatser föreligger.

5.5 Anläggningar och vandringsleder

Området erbjuder fina strövmöjligheter. I dagsläget finns en större parkering där en mindre raststuga, eldstad och torrtoalett finns. Vidare finns tre vindskydd, vid Svartesjö, söder och sydväst om Klåverödsdammen. Vidare finns det närmare 7 kilometer leder inom naturreservatet. Enbart mindre partier är spångade. Framöver kan det bli aktuellt att komplettera med ytterligare anläggningar och leder. En led bör anläggas till skötselområde "blåbärsskogen".

Figur 31 Fint spångad led genom fuktigare parti

5.6 Renhållning och sanitära anordningar

Vid entréparkeringsplatsen finns en toalett med inbyggd tank och soptunnor. Vidare finns en torrtoalett söder om Klåverödsdammen. Toaletter och soptunnor töms av Svalövs kommun.

6 Jakt

Föreskrifterna C2 och C7 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser. Föreskrift finns mot förbud att stödutfodra jaktbart vilt. Bakgrunden till denna föreskrift är att motverka utläggning av foder för att kunna hålla onormalt höga viltstammar som även kan påverka angränsade marker och ökad näringstillförsel vid foderutläggning samt att fåltskiktet kan ta stor skada vid onormalt höga viltstammar. Undantag från föreskriften finns dock att den ej gäller befintlig utfodringsplats (1 styck) i anslutning till jakttorn, markerade på bilaga 5. Eventuell framtida byte av utfodringsplats ska godkännas av förvaltaren. Utfodringsplats ska då placeras på mindre biologisk värdefulla områden. Utfodring får endast ske med stationär spridare som sprider majs eller spannmål, i syfte att kunna öka jakttrycket på gris och hjortdjur. Vidare är det förbjudet att bedriva jakt under lördagar samt sön- och helgdagar. Anledningen till detta är områdets betydelse för det rörliga friluftslivet.

7 Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för området.

8 Dokumentation och uppföljning

Dokumentation ska ske av skötselåtgärder inom respektive skötselområde. Vidare ska dokumentation ske när anläggningar och leder anläggs eller underhålls.

8.1 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

9 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

10 Prioritering av åtgärder och kostnadsansvar

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel					
Genomförande av skötselområdenas mål	Kontinuerligt	Hela naturreservatet	Förvaltaren	1	Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.
Avverka granbestånden	Se bilaga 3 uttag av gran	Ädellövskog restaurering	Markägaren	1	Utfällande virke tillfaller markägaren
Restaurera ädellövskogen genom öppna luckor, skapa döende/död ved	Snarast	Ädellövskog	Förvaltaren	1	Åtgärderna görs främst motor-manuellt,
Stödplantering med ek, avenbok, lönn etc	Vid behov	Ädellövskog restaurering	Förvaltaren	2	Kräver troligen inhägnad
Uppsättning och underhåll av holkar för skogsduva	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog	Förvaltaren	2	
Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar eller lövsumpskogar	Vid behov	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	3	
Inplantering av pollen och nektarproducerande lokala örter	När restaureringen medger det	Glänta	Förvaltaren	2	Lokalt för/plantmaterial

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel					
Slätter / Bränning	Årligen när restaurering en är genomförd/ vid behov	Glänta	Förvaltaren	2	
Röjning av gran	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling		Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	3	
Revidering av skötselplan			Länsstyrelsen	1	Vid behov
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder			Länsstyrelsen	1	Efter anvisningar från Naturvårdsverket
Tillsyn av naturreservatet			Länsstyrelsen	1	Kontinuerligt
Anläggningar					
Utmärkning av naturreservatets gränser	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft		Länsstyrelsen	1	Översyn vart 10:e år
Uppsättning av informationsskyltar	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft		Länsstyrelsen		3 stycken vid parkeringsplatserna och där skåneleden angör området från Nationalparken
Underhåll av parkeringsplatser och väg för	Löpande		Förvaltaren	1	Två parkeringsplatser

allmänheten inom området					
Anläggningar					
Underhåll av anläggningar, leder och skyltar	Löpande		Förvaltaren	1	Raststuga, vindskydd, grillplatser, leder etc
Uppförande av nya leder och anordningar	Vid behov		Förvaltaren i samråd med länsstyrelsen	2	Stor hänsyn ska tas till befintliga naturvärden
Tillsyn och underhåll av dämme vid Klåverödsdammen	Löpande		Markägaren	1	Utredning bör ske om att anlägga ev omlöp
Tömning av soptunnor och torrtoaletter	Löpande		Svalövs kommun	1	

11 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2020

RE Nationellt utdöd	CR Akut hotad	EN Starkt hotad	VU Sårbar	NT Nära hotad	LC Livskraftig
------------------------	------------------	--------------------	--------------	------------------	-------------------

Art

Kategori

Fåglar:

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

NT

Spillkråka *Dryocopus martius*

NT

Växter:

Ask, *fraxinus exelsius*

EN

Lavar:

Bokvårtlav *Pyrenula nitida*

NT

Dansk blåmossa *Leucobryum juniperoideum*

NT

Svampar:

Sydlig sotticka *Ischnoderma resinosum*

VU

Insekter:

Bokbarkglansbagge *Rhizophagus brancsiki*

VU

Bokskogsrödbeck *Ampedus rufipennis*

VU

Bokbarkglansbagge *Rhizophagus brancsiki*

VU

<i>Plegaderus dissectus</i>	NT
<i>Xylophilus corticalis</i>	NT
Liten brunbagge <i>Orchesia minor</i>	NT

Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:
art kod förekomstform

Spillkråka, *Dryocopus martius*(A236) häckande

12 Källor

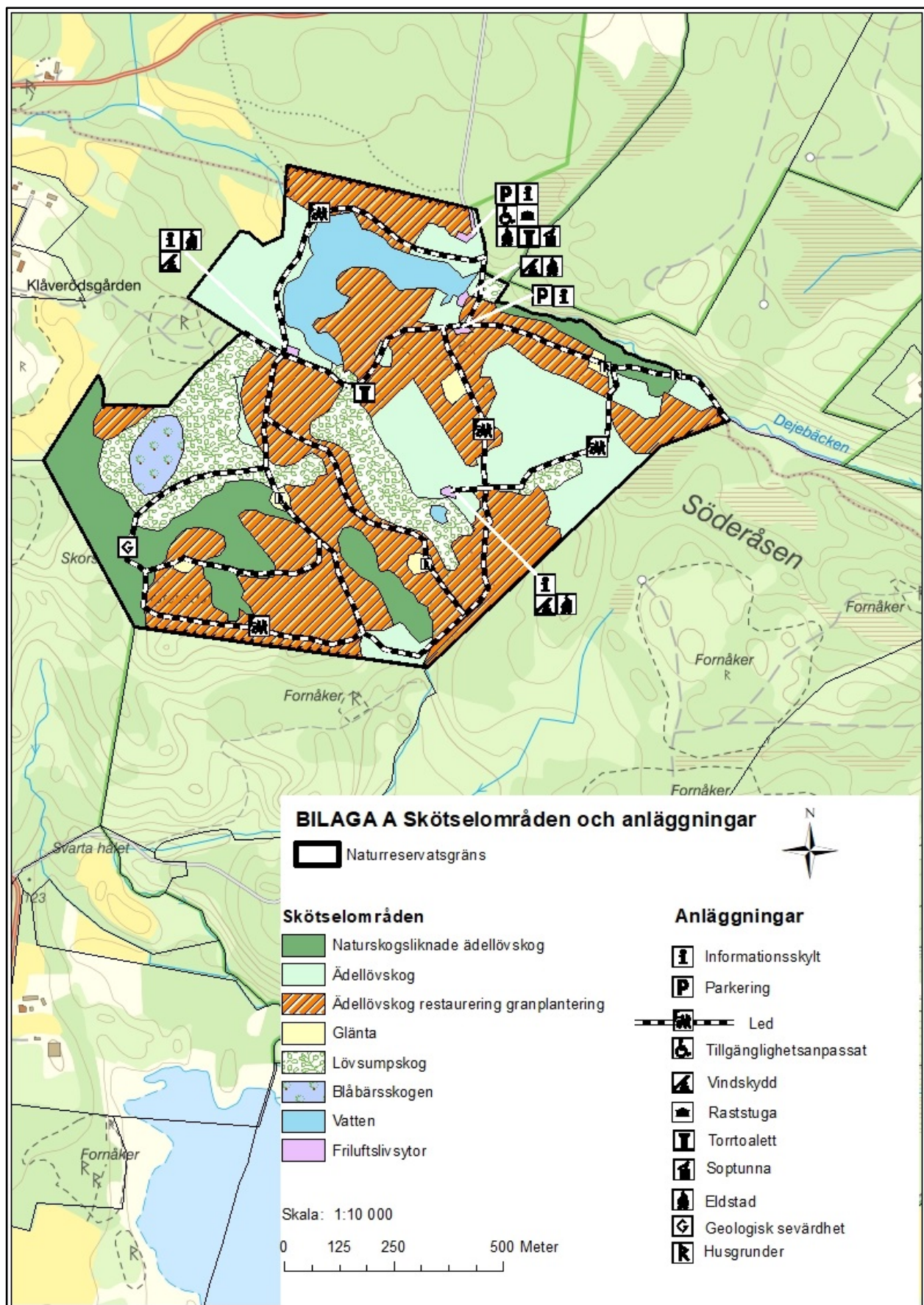
12.1 Litteratur

- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län, Länsstyrelsen i Skåne län, rapport 2006:14
- Bevarandeplan för Natura 2000-området Söderåsen SE0420154, 2018-12-20, Länsstyrelsen Skåne
- Fakta skog 1, 2008, SLU, Gunnar Isacson, Jörg Brunet
- Fakta skog 12, 2008 SLU, Örjan Fritz
- Högstubbar och vedskalbaggar i Söderåsens bokskogar mönster på landskapsnivå och rekommendationer för naturhänsyn i brukad ädellövskog, Arbetsrapport nr 37 Institutionen för sydsvensk skogsvetenskap Sveriges lantbruksuniversitet, Alnarp 2008, Jörg Brunet, Gunnar Isacson, Emma Holmström & Prisca Schäffer.
- Restoration of beech forest for saproxylic beetles—effects of habitat fragmentation and substrate density on species diversity and distribution, Biodivers Conserv (2009) 18:2387–2404, Jörg Brunet & Gunnar Isacson
- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>
- Kulturmiljöprogram för Skåne, Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Värdeutlåtanden Värderingsbyrå AB

12.2 Kartor

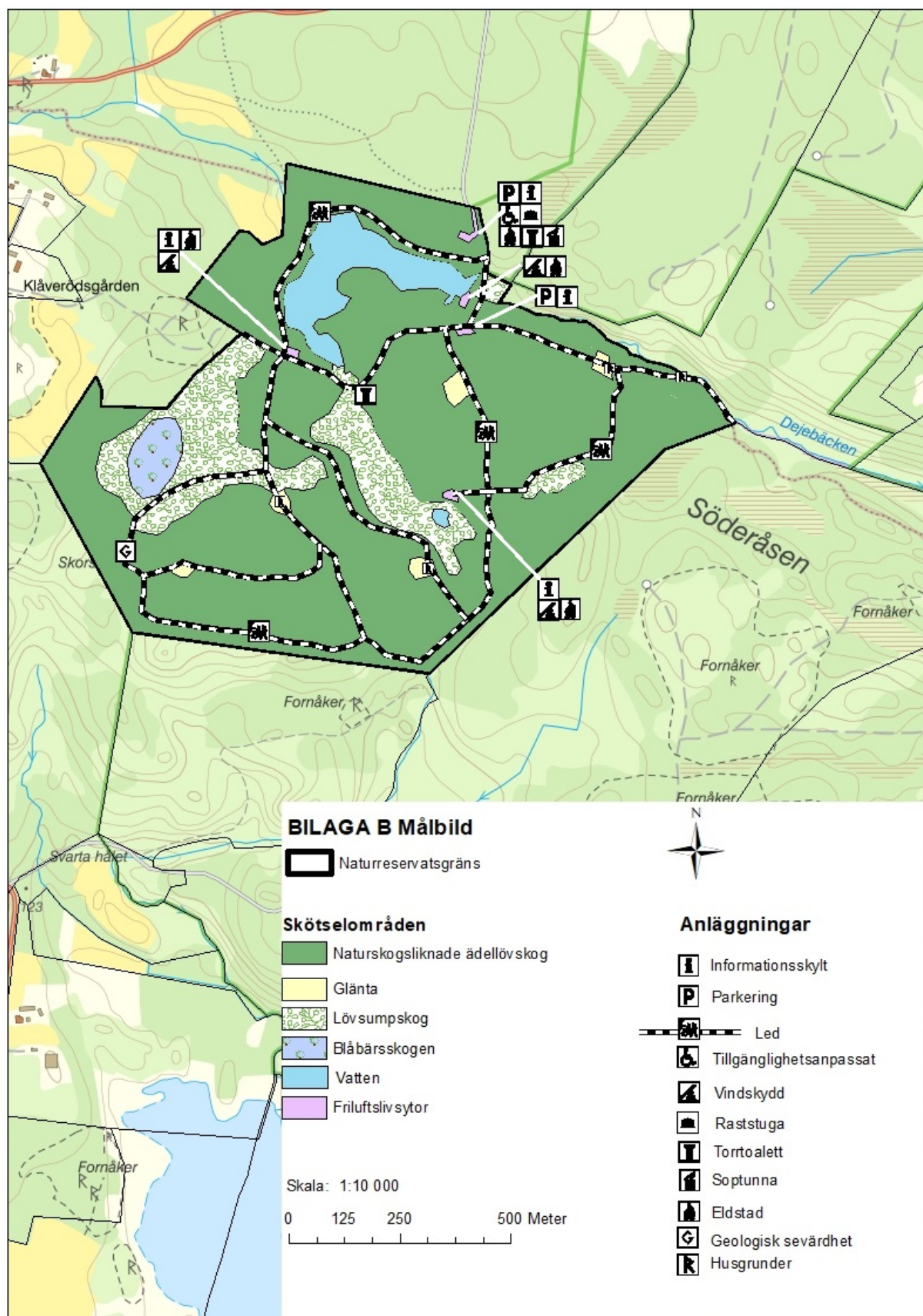
- Generalstabskartan, 1865, Lund J243-5-1, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Ekonomiska kartan 1970, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Flygbild från 1947, Lunds universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

Bilaga A Skötselområden och anläggningar

Figur 32 Bilaga A Skötselområden och anläggningar

Bilaga B Målbild

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Naturreservatet Klåveröd i Svalövs kommun utgörs av ett ädellövskogsområde i anslutning till Söderåsens nationalpark. Klåveröd är ett mycket populärt strövområde. I Klåveröd finns många fina vandringsleder för att kunna uppleva områdets spännande geologi, som skorstensdalen och den höga biologiska mångfalden. Området har stor betydelse för bevarande av arter som lever i ädellöv- och lövsumpskog.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson

Miljöavdelningen

Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande

Skogsstyrelsen: ställer sig positivt till presenterat underlag och har ingen ytterligare information att tillföra som har bäring på detta.

Trafikverket: Det föreslagna naturreservatet ligger ej nära statlig infrastruktur och Trafikverket bedömer därmed att ett eventuellt naturreservat på angiven plats inte kommer påverka Trafikverkets intressen. Trafikverket har därmed inga synpunkter på förslaget.

Svalövs kommun: Samhällsbyggnadsförvaltningen är positiv till förslaget om bildande av naturreservat Klåveröd. Flera delområden har mycket höga naturvärden med lövsumpskog och flerskiktade ädellövskogar. Området hyser också mycket intressanta geologiska formationer, exempelvis i skorstensdalen.

Att de stora bestånd av planterad barrskog som idag upptar en betydande del av området ska omvandlas till naturskogsliknande ädellövskog ser förvaltningen som mycket positivt. Denna utveckling är i linje med beslutet för riksintresse för naturvård Söderåsen där de stora sammanhängande ädellövskogsområdena ska bibehållas. En fortsatt utveckling i denna riktning är önskvärd i hela området för riksintresset.

Söderåsens miljöförbund: har inga synpunkter på föreliggande förslag.

SGU: Avstår från att yttra sig i ärendet.

E.ON Energidistribution AB: tillstyrker förslag till beslut om naturreservat under förutsättning att nedanstående yrkanden om ändringar i föreskrifter införs, i annat fall motsätter sig E.ON förslaget till beslut.

Yrkanden

Att det i undantagen från föreskrifter framgår att:

- Det ska framgå i föreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas
- Bakgrund till yrkande: Inom det föreslagna naturreservatsområdet har E.ON idag inga anläggningar, men om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av området, bör det framgå i reservatföreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas. När en begäran om utökning av elnätet görs har E.ON har anslutningsplikt och kan inte neka en anslutning till elnätet.

Länsstyrelsen: erinrar att nyanslutningar till befintligt elnät är en dispenspliktig verksamhet, då nyanslutningen kan innebära grävning eller annan åtgärd i inom naturreservatet. Vidare torde det finnas goda möjligheter att ansluta nya abonnenter längs med befintlig ledningen, då naturreservatet är av en begränsad geografisk yta och dessutom till stor del är kringgärdad av nationalpark och naturreservatet som saknar bebyggelser.

Naturskyddsföreningen i Svalöv: Vi tycker det är positivt att man bildar ett naturreservat i ett område som gränsar till Nationalparken Söderåsen och som har en skötselinriktning som stämmer med parkens.

I Klåverödsområdet finns både geologiska och biologiska värden som är viktiga att skydda, samt två dammar som bidrar till den biologiska mångfalden. Dessutom är området ett populärt mål för friluftslivet.

Det är en mycket ambitiös skötselplan med långsiktigt perspektiv när det gäller att restaurera och återskapa en flerskiktad ädellövskog. Och dessutom skapa gläntor med ängsflora.

Några kommentarer

Ett huvudsyfte med reservatet är att bevara biologisk mångfald.

I det perspektivet är det kanske bra att bevara lite gran, eftersom det är det träd som under sin livscykel hyser flest arter, ca 1100 st. varav drygt 350 st. är artspecifika.

Ett bestånd med "pelargran" skall överhållas men i 50 års perspektivet är det borta.

Det talas mycket om död ved och att ingen död ved får transporteras ut ur reservatet. Det är svårt att veta vad som händer i framtiden, men tittar man bakåt så har ju all alm och det mesta av asken slagits ut. Klimatet förändras och kanske blir det fler stormar och stormfällade träd. Man bör ta med en skrivning där det står att död ved vid behov får tas bort. Alltför mycket död ved hindrar framkomligheten och upplevs ofta negativt av besökarna.

Man skall utveckla det rörliga friluftslivet och göra nya vandringsleder.

Det bör skrivas in att mountainbikecykling endast får ske på speciella leder liksom ridning och andra aktiviteter som vid regnigt och blött väder kan sabotera vandringslederna.

Länsstyrelsen: Då det inte finns några hotade arter som lever på gran i Skåne och att mängden gran är mycket omfattande i området runt naturreservatet ser länsstyrelsen det som viktigare att bevara den ursprungliga trädfloran och låta den få breda ut sig i naturreservatet. Enstaka granar inne i lövbeståndet kan ge upphov till mängder med plantor som i sin tur skapar ett mycket stort skötselbehov. Död ved är en otrolig bristvara i dagens skogar för att vi ska kunna bevara hotade arter. Mängden död och döende ved behöver öka i en stor omfattning. Förslagen skrivning kan medföra godtycklig utförande av död ved. All ved som förs ut ur naturreservatet tillfaller markägaren, varför en sådan skrivning skulle ge markägaren ett incitament om önskad ökad uttagsmängd. Bokved bryts ner snabbt och leder samt rastplatser kommer kontinuerligt hållas tillgängliga för allmänheten. Klåveröd är ett viktigt område för friluftsliv och rekreation. Jämfört med många andra naturreservat tål marken ett hårt slitage. Länsstyrelsen har inte hört eller på plats uppfattat att det råder konflikter mellan olika besöksgrupper. Förvaltaren har också möjlighet att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer anlägga nya leder.

Lunds botaniska förening: Angående avsnitt 1.1 i skötselplanen, vill vi understryka vikten av att använda lokalt material vid inplantering av rödlistade arter (vilket inte enbart gäller växter). Det är därför föredömligt att det nämns på sidan 19 i skötselplanen att endast lokalt frö och plantmaterial får användas, men det vore kanske lämpligt att göra tydligare att detta inte enbart gäller de på sidan 19 uppräknade arterna, samt att nämna detta redan i avsnitt 1.1.

Vi har inget övrigt att anföra och vi ser gärna att naturreservatet inrättas.

Länsstyrelsen: finner det lämpligt att i syftet ej begränsa, för inplantering, den rödlistade artens geografiska härkomst. Många rödlistade arter knutna till ädellövskog kan vara och kommer troligen att bli, lokalt utdöda. Däremot kan dessa arter finnas i områden på längre avstånd från naturreservatet. Naturreservatet Klåveröd och Söderåsens nationalparks storlek (totalt cirka 1700 hektar) samt utförda skötselåtgärder kommer kunna medföra att hotade arter kan få en säker reträttplats och bygga upp livskraftiga populationer. Avseende trädarter finns det fortfarande gott om möjlighet att nyttja lokalt material.

SkOF: ställer sig positiva till bildandet av naturreservatet i Klåveröd och vill framhålla det positiva i att reservatets syfte stämmer väl med inriktningen i den angränsande nationalparken. Ett fortsatt arbete med att på detta sätt skapa större sammanhängande områden med olika typer av skydd är ytterst angeläget. Med ett större perspektiv finns ju ett antal närliggande reservat och andra områden där ett helhetstänkande är önskvärt.

Några påpekande och önskemål:

1. På skötselplanens försättsblad anges att reservatet ligger i Klippans kommun – skall vara Svalövs kommun.

2. I beslut och skötselplan anges ett stort antal mål där det kan finnas möjligheter för framtida målkonflikter. Det är i dag omöjligt att förutse på vilka sätt omställningen från granskog till ädellövskog i detalj kommer att gynna och missgynna olika arter. Områden som idag inte ses som viktiga för artbevarande och biologisk mångfald kan i framtiden komma att innehålla sådana värden och det rörliga friluftslivet kan i sådana fall hamna i konflikt. Det bör i planen framgå att mångfald och artbevarande har högre prioritet. Det rörliga friluftslivet kan styras till mindre känsliga områden i dessa ganska stora arealer.
3. Bland fåglarna anges ett antal arter som intressanta med lite olika utgångspunkter på olika ställen i dokumentet.
- a. Av dessa anges några som rödlistade. Bland dessa är tre arter knutna i hög grad till barrskog (spillkråka, kungsfågel och brandkronad kungsfågel) och alla tre har mycket starka stammar i området. Med reservatets inriktning där barrskog skall fasas ut på sikt kommer dessa arter att försvinna eller i varje fall minska kraftigt. Med valet man gör i syfte och skötselplan måste man vara medvetna om detta.
- b. Medan skogsduvan inte är rödlistad utan har en positiv beståndsutveckling i landet är nötkråkan angiven som intressant och rödlistad. I området är den extremt sällsynt. En sökning på artdatabanken för ett något förstorat område ger tio fynd utspridda över 2000-talet. Ingen åtgärd anges för att gynna arten.
- c. En god tillgång till hassel är ju en förutsättning, men samtidigt vill arten ha blandad skog med tillgång till gran för häckning. (Artdatabanken) Med reservatets mål att utrota granen kommer arten inte att gynnas.
- d. Skogsduva anges som en karaktärsart för den önskade skogstypen och åtgärder föreslås i form av holkuppsättning eller upptagande av håll vilket är positivt. Sammanfattningsvis måste man bestämma sig för vad målet med området är. Vill man ha en barrskogsfri skog kommer flera av de arter som listas i planen att missgynnas. I så fall bör detta framgå av planen och anges vilka arter man vill gynna t.ex. skogsduva.
- Vill man å andra sidan gynna dessa rödlistade arter är det viktigt att vissa bestånd av barrskog tillåts. Från SkOF:s sida har vi inga synpunkter på vilken väg man väljer men antar att målet om att fasa ut granen är prioriterat.
4. I skötselplanen tas dels upp hur markskador skall förhindras i samband med skogsbruksåtgärder och dels betonas det positiva med ett ökat friluftsliv. Det påpekas också att med omställningen av områdets granskogar kommer nya möjligheter att anlägga ytterligare ytor för det rörliga friluftslivet. Från SkOF:s sida vill vi framhålla det positiva med ökat friluftsensengagemang men kan se att det ibland uppstår konflikter. I området finns ett stort antal vandringsleder som bjuder vandraren på mycket varierade naturupplevelser. Dessa används tyvärr även av mountainbikeåkare vilket leder till stora markskador i framförallt fuktigare partier där leden ibland förvandlas till gytjiga, oframkomliga stråk. Det är önskvärt att mountainbikecyklandet aktivt begränsas till skogsvägar och den befintliga led som finns för mountainbike och att dessa skador noggrant följs upp och motverkas genom ledernas dragning.

Länsstyrelsen: Skötselplanen är skriven utefter den kunskap som finns i dagsläget, framtida ny kunskap kommer att medföra att den kan behöva revideras medförande att andra prioriteringar görs. I syftet med naturreservatet framgår det att naturvärdena har högre prioritet än friluftsvärdena.

Det stämmer att nämnda fågelarter kopplade till gran inte kommer att gynnas vid genomförande av skötselplanen. Granen i området utgör första eller andra generationens planteringar av gran. Länsstyrelsen anser det vara viktigare att bevara och öka antalet arter som är kopplade till ädellöv- och lövskog. Enstaka granar inne i lövbeståndet kan ge upphov till mängder med plantor som i sin tur skapar ett mycket stort skötselbehov. För kungsfågel (LC) finns det i omlandet stora granområden och brandkronad kungsfågel (LC) har först på senare tid kommit till Sverige. Den första häckningen i Skåne konstaterades på 1990-talet. För nötkråkan (som åtminstone tidigare var NT, nu ej bedömd) kommer det på sikt inte finnas några mossklädda grandominerade områden i naturreservatet, däremot kommer förhoppningsvis mängden hassel öka så att fågelns vinterbasföda kommer öka vilket möjliggör ökade häckningsmöjligheter i naturreservatets omland, särskilt då nötkråkan kan flyga kilometervis för hämtande av nötter. Av skötselplanens områdesmål framgår det tydligt att ädellövskog med dess hotade arter prioriteras före granförekomster. Markskador uppkomna av skördare och skotare vid avverkning och utkörning jämfört med mountainbikecyklister skiljer sig väldigt mycket. Klåveröd är ett lämpligt område för både friluftsliv och rekreation, däribland mountainbikecykling och ridning. Det behövs områden i Skåne för denna rekreation särskilt då många naturreservat inte är lämpliga för dessa verksamheter. Länsstyrelsen har inte hört eller på plats uppfattat att det råder konflikter mellan olika besöksgrupper. Förvaltaren har också möjlighet att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer anlägga nya leder.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till regeringen, Miljödepartementet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **8 oktober 2021**. Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).